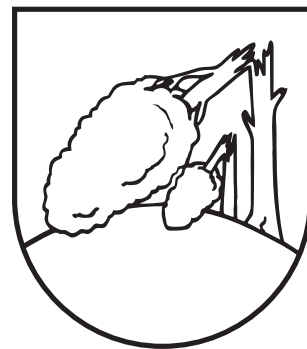

Polomské noviny

Ročník XIV.

č. 2 nepredajné

júl 2009

Regulácia Súľovského potoka

Z rokovania s občanmi, ako vlastními pobrežných pozemkov Súľovského potoka v rámci pripravovanej stavby „Gemerská Poloma – protipovodňové opatrenia na potoku Súľovský v rkm 0,710 – 0,989“, zo dňa 11. 06. 2009.

Po otvorení rokovania starostom obce zástupca SVP, Š. P. OZ Banská Bystrica, podal výklad k navrhovanému technickému riešeniu projektu protipovodňových opatrení v Obci G. Poloma, pričom oboznámil prítomných občanov o trvalých záberoch pozemkov, ktoré by mali byť vyňaté z PPF a následne vykupené od vlastníkov pozemkov.

Po diskusii s občanmi k navrhovanému riešeniu a k jednotlivým záberom pozemkov podľa geometrického plánu číslo 12/2007, sa prítomní občania vyjadrili v tom zmysle, že nesúhlasia so zábermi pozemkov v ich vlastníctve podľa predložených hodnoverných materiálov a nesúhlasia s navrhovanou úpravou potoka Súľovského tak, ako je vyprojektovaný v predloženej projektovej dokumentácii, k čomu pripájajú svoje nesúhlasné písomné stanovisko.

I napriek vyššie uvedeným skutočnostiam Obec G. Poloma trvá na realizácii protipovodňových opatrení v obci.

Obec súhlasí so zábermi pozemkov, ktoré sú vo vlastníctve

obce. Dodáva, že po pravej strane toku na pozemkoch obce je uložené plynovodné potrubie STL, ktoré obec dá vytýčiť aj s ochranným pásmom. Za obec G. Poloma: Ján Chanas, Lubomír Dovala, MVDr. Viktor Demko, Ondrej Brondoš, Ing. Miloslav Brežňan, Erika Olexová - Stavebný úrad Štítnik, Za SVP, š.p. OZ Banská Bystrica: Ing. Jozef Steranka.

Stanoviská vlastníkov pozemkov.

Mária Stanková (rod. Hudáková)

● Nesúhlasím s reguláciou potoka na mojej strane a pozemok nedám.

Adela Gubeková ● S rozhodnutím jednania nesúhlasím, aby z môjho pozemku sa bralo...

Ondrej Greško ● 1. Žiadam, aby bol potok vrátený do pôvodného koryta 2. Som ochotný predať z parcely 1-538 diel 38 z praveho brehu 10 m (z ľavého brehu nie).

3. Mám tam 30 ročné stromy.

Marian Gunár ● Nesúhlasím s reguláciou na našom pozemku – na pozemok za plotom si nenárokujeme.

Ing. Revúcka Eva, Jozef Revúcky – parcela 378 ● Nesúhlasím s odpredajom pozemku na dotknutom parc. čísle kvôli regulácii Súľovského potoka na protipovodňové opatrenia. Žiadam o vysporiadanie už zabratého pozemku, na ktorom už tečie tok, v tomto prípade pristúpime na odpredaj zabratých m², ale nie ďalšieho zaberania pozemku.

Vec: Gemerská Poloma, protipovodňové opatrenia na potoku Súľovský – oznámenie

Slovenský vodohospodársky podnik š.p., OZ Banská Bystrica Vám týmto oznamuje, že na základe rokovania konaného dňa 11.06.2009 s občanmi obce Gemerská Poloma ako vlastními pobrežných pozemkov Súľovského potoka v rámci pripravovanej stavby „Gemerská Poloma – protipovodňové opatrenia na potoku Súľovský v rkm 0,710-0,989“ za účasti predstavenstva obce, na ktorom vlastníci pozemkov podľa príloh k zápisu, predložili nesúhlasné stanovisko so zábermi pozemkov v ich vlastníctve, pozastavujeme prípravu stavby. V ďalšej príprave stavby bude možné pokračovať až po predložení písomného súhlasu so záberom pozemkov všetkých vlastníkov pozemkov súvisiacich s touto stavbou.

S pozdravom Ing. Augustín Chrančok, technicko-prevádzkový námestník

SLÁVNOSŤ ŠLABIKÁRA

*Na známosť sa všetkým dáva
mimoriadna zvláštna správa.*

*Tak ako vždy, v tomto čase,
školský rok sa končí zase.*

*Prváci do školy chodili,
čo mohli sa naučili.*

*Teraz Vám to ukážu,
čo už všetko dokážu.*

Dňa 24.6.2009 sa v ZŠ konala veľká slávnosť. Kde? No predsa v prváckej triede. Prišiel i sám kráľ ŠLABIKÁR Prvý. Pozvali ho prváci. A nielen jeho. Prišiel i pán riaditeľ, pani zástupkyňa, rodičia i staré mamy. Prečo? Nuž, aby videli akí sú tí naši malí prváci šikovní a čo všetko sa za jeden školský rok naučili. A veru bolo toho neúrekom!

Cestovali prváckym vlakom z krajiny do krajiny, spievali, recitovali, tancovali, čarovali s číslami i cvičili. Kráľ ŠLABIKÁR ich za odmenu prijal za obyvateľov „Krajiny múdrych detí“. To bola paradá! A my dospelí sme sa s radosťou a láskou pozerali na usmievané tváričky. Už to neboli malé, vystrašené drobce, ktoré prišli v septembri. Boli to šikovní, múdri a odvážni žiaci. Tak im držíme palce, aby im to vydržalo, čo najdlhšie.

Sedím v škole, to je vec, bude zo mňa učenec. Budem slávny, múdry veru, raz do sveta spravím dieru.

Mgr. E. Jergová

Leto

*Mladé leto vkladá slnko do tvojich rúk,
leto malebné vzalo svoj kúzelný prúd,
leto zlatisté preteplí každúcky kút,
leto, tvoj sen, priezračný blankytný prúd.*

*Leto je vierou, že život vráti sa zas,
ono láskou je, ňou dozrie každúcky klas,
mocné stá túžba žijúca hlboko v nás,
chvíľa, čo preletí – je krásou krás.*

*Vyzváňa; bím – bím – bím,
bím – bím – bím – bam.
Voňavé vstúpi nám do srdca brán.
Oj, leto, leto,
sladké si leto,
sí živé, pôvabné, nie si len klam.*

18.5.09 - rajs-

Pohrebné podporné združenie na Slovensku- odbočka č. 2 Gemerská Poloma

Vážení spoluobčania! Výbor odbočky PPZ v Gemerskej Polome sa Vám prihovára touto cestou a zároveň Vás prosí, aby ste mali trochu trpezlivosti pri čítaní tejto „informácie“, ktorou by sme radi upriamili Vašu pozornosť na naše PPZ.

PPZ na Slovensku – Ústredie Betliar na svojom riadnom zasadnutí Ústredného a Dozorného výboru schválilo zmeny v interných predpisoch týkajúcich sa „Propagácie a motivácie k prijímaniu nových členov“ v období od 1.3.2009 do 31.3.2010.

Týmto by sme radi upriamili Vašu pozornosť na naše Pohrebné podporné združenie, považujte o jeho poslaní a práci. Pomoc v najťažších chvíľach života, keď strácame blízkeho človeka, je i dnes potrebná a mali by sme už teraz myslieť na tých, ktorí po nás ostanú.

Vážení mladí občania, v živote človeka je nemálo takých dní, kedy sa má rozhodnúť o dôležitých veciach. Zväžte aj tento deň, keď sa rozhodnete vstúpiť do našich radov – členov PPZ.

Bude to správne rozhodnutie. Možno aj Vaši rodičia, príbuzní sú našimi členmi, pritom by sme privítali, keby ste pokračovali aj vy v ich šľapajách. Dôverujte nám!

Členom PPZ sa stávate na základe vyplnenej a podpísanej členskej prihlášky. Na základe zmien pri prijímaní členov je odpustené zápisné, platí sa len členské – alikvotná čiastka na rok, podľa dátumu vstupu.

Jednorázové zápisné je odstupňované podľa veku nových členov a činí:

0,50 EUR (16,- Sk) – pre členov vo veku od 18 do 25 rokov

1,00 EUR (31,- Sk) – pre členov vo veku do 30 rokov

2,00 EUR (61,- Sk) – pre členov vo veku do 35 rokov

4,00 EUR (121,- Sk) – pre členov vo veku do 40 rokov

6,00 EUR (181,- Sk) – pre členov vo veku do 45 rokov

8,30 EUR (251,- Sk) – pre členov vo veku do 50 rokov

Okrem tejto zľavy poskytuje aj naša odbočka pri vstupe nového člena 3,32 €.

Mladí občania v našej obci, zväzťte svoju finančnú situáciu, hlavne teraz keď pociťujeme dopad finančnej krízy, a porozmýšľajte o výhodách členstva v PPZ – ročné členské je 9,00 EUR, čo je na mesiac 0,75 EUR. Pohrebná podpora pozostalým sa t.j. vypláca 266,- EUR (po piatich rokoch členstva v PPZ, do 5 rokov členstva je to 100,00 EUR, ale členom musí

byť minimálne jeden rok).

Výbor odbočky PPZ v našej obci Vás prosí – pokračujte v tradíciách Vašich rodičov, starých rodičov, príbuzných, priateľov a vstúpte medzi nás.

Pohrebné podporné združenie na Slovensku funguje už 81 rokov. Naša odbočka v Gemerskej Polome tiež je tu už od roku 1930., t.j. podávame pomoc v najťažších chvíľach života už 79 rokov. U nás máte istotu a zabezpečenie čiastočného krytia finančných nákladov spojených s pohrebom. Každý človek sa narodí a zákon prírody je taký, že musí aj zomrieť, len nikto nevie kedy.

Naše pohrebné podporné združenie na Slovensku - má t. č. 211 odbočiek s počtom členov 52 554 (k 31.12.2008). Pohrebné podpory boli vyplatené napr. v roku 2008 po 1541 zomrelých členov, čo je v Sk 12.190.500,-.

Toto je naša záruka – Vaša istota. Tešíme sa na Vás a čakáme na Vaše rozhodnutie, ktoré veríme, že bude správne.

Blíže informácie Vám poskytne naša odbočka: za výbor odbočky: Mária Ďuričková, Hlavná 199 Gem. Poloma - č. tel. 7950 193

Emília Miškovičová,
predseda odbočky

firmácie, ktoré trvá 2 roky. Tu sa hlbšie zaoberáme základnými kresťanskými pravdami, ako je učenie o Pánu Bohu, o cirkvi a pod. Tiež hlbšie spoznáваме Písmo sväté jeho čítaním a krátkym výkladom. Na týchto stretnutiach nechýba ani spev a spoločné modlitby. Po ukončení dvojročnej prípravy budú konfirmandi verejne vyznávať svoju vieru v Pána Boha pred všetkými veriacimi na konfirmačnej slávnosti.

Zborový spevokol - V našom cirkevnom zbore nechýba ani spevokol, ktorý vedie zborový kantor. Pozostáva z 3 hlasov: 2 ženských a 1 mužského. Spevokol nacvičuje duchovné piesne, ktoré potom odznejú na slávnostných službách Božích počas Vianoc, Veľkej noci, pri pamiatke posvätenia chrámu, pri rôznych ekumenických stretnutiach a iných slávnostiach. Taktiež sa členovia spevokolu zúčastňujú rôznych seniorátnych akcií, kde sa prezentujú viaceré spevokoly.

- pokračovanie v č. 3/2009 -

Spoločenská kronika

Narodili sa

Ella Obšitošová 27. 03. 2009
Filip Obšitoš 27. 03. 2009
Jessica Gunárová 13. 04. 2009
Alex Kristóf 20. 04. 2009
Ema Palečková 26. 04. 2009
Vivien Cinová 02. 05. 2009
Zdenko Alexander Gunár 11. 05. 2009
Ervin Dányi 13. 05. 2009
Natália Zatrochová 28. 05. 2009
Lucia Galajdová 12. 06. 2009
Vitajte medzi nami

Uzavreli manželstvo

25. 04. 2009
Viktor Hajdúk
♥ Ing. Eva Hatvaniková 25. 04. 2009
Maroš Kanaba
♥ Nataliya Odnorol 13. 06. 2009
Ing. Peter Madáč
♥ Ing. Barbora Sedlačková 13. 06. 2009
Roman Červenák
♥ Silvia Gunárová
Srdečne blahoželáme

Životné jubileá oslávili

80 rokov
Ladislav Bolčák
Ján Šimko
75 rokov
Štefan Černický
Mária Katonáková
rod. Ciberaiová
Žofia Sáreníková
rod. Hajdúková
Zuzana Žúdelová
rod. Sústriková
70 rokov
Ján Cirbus
Štefan Dorčák
Zuzana Ďuričková
rod. Mlynáriková
Zuzana Galajdová
rod. Galajdová
Milan Garguš
Štefan Mlynárik
Juliana Šafárová
rod. Ďurišková
Viera Zatrochová
rod. Gargušová
Srdečne blahoželáme

Zomreli

Ondrej Dovala 03. 04. 2009
Jozef Gunár 11. 04. 2009
Mária Ďuričková,
rod. Romok Šimková
27. 04. 2009
Zuzana Koltášová
rod. Koltášová 03. 06. 2009
Ján Ďuriček 08. 06. 2009
Pozostalým vyslovujeme hlbokú sústrasť

- pokračovanie z č. 4/2008 -

Súčasná aktivita cirkevného zboru:

Bohoslužobný život - Služby Božie sa konajú pre všetkých členov nášho cirkevného zboru pravidelne každú nedeľu o 10.30 hod. Žiaľ túto možnosť spoločného stretávania sa s našim Pánom a s bratmi a sestrami vo viere pravidelne využíva len malé percento členov nášho zboru. V advente a pôste sa konajú večierne a to dvakrát do týždňa.

Vyučovanie náboženstva -

Náboženstvo sa vyučuje v miest-

Dejiny evanjelického cirkevného a. v. zboru v Gemerskej Polome

nej základnej škole a to v každom ročníku. Počet detí stále klesá, čo je spôsobené aj nižším počtom žiakov v každom ročníku. Cieľom vyučovania náboženstva je učiť deti základným Božím pravdám potrebným pre náš život a tiež spoznávať Písmo sväté – Bibliu.

Detská besiedka - Deti v predškolskom veku, ale tiež aj školáci až do 6. ročníka ZŠ majú možnosť stretávať sa každú nedeľu na stretnutiach detskej besiedky. Tu sa učíme o Pánu Bohu spôsobom primeraným ich veku. Spievame pesničky na chválu a oslavu nášho Pána a tiež sa spoločne modlíme. Deti z Detskej besiedky tiež spríjemňujú svojim vystúpením slávnosti ako sú Vianoce, Veľká noc, deň matiek a pod.

Konfirmačná príprava a dorast - Žiaci 7. ročníka majú možnosť prihlásiť sa na vyučovanie kon-

ROZPOČET OBCE GEMERSKÁ POLOMA NA ROK 2008 A JEHO ČERPANIE K 31.12.2008

<u>príjmová časť</u>		v tis. SK					
	rozpočet r. 2007	skutočnosť	%				
výnos z daní	12 529	12 720	102	tvorba sociálneho fondu	50	28	55
daň z pozemkov FO	70	77	110	dohody o vykonaní prác	70	79	112
daň zo stavieb FO	170	178	105	odmeny OZ, OR – posl. zást. star.	160	150	94
daň z pozemkov PO	950	983	103	- členovia komisií	80	64	80
daň zo stavieb PO	78	80	102	reprezentačné	15	11	73
daň za psa	32	35	111	údr. kotlov, odchyt psov		38	
za užívanie verej. priestr.	6	8	134	detské prídavky – ÚP		56	
daň za likvid. domov. odpadu	390	370	95	prenájom pozem.		4	
prenájom kuka nádob	23	29	125	materiál sála		10	
dobývací priestor	73	57	78	zmluva – prevent. prehl.		5	
životné prostredie		34		spolu	5 193	5 303	102,1
daňové príjmy spolu	14 321	14 571	101,5	poplatky banke	45	53	117
nedaňové príjmy				splátky úveru	170	168	99
register obyvateľ.	20	21	102	splátky úrokov z úveru	15	15	100
z prenajatých budov	1 095	1 296	118	liesing – auto, úroky, daň	110	108	98
správne poplatky	30	44	145	finančná oblasť spolu	340	344	101
popl. za služby knižnica	5	8	153	transfery všeobec. povahy –			
za opatrov. službu	25	19	75	ZMOS, ZMOG, SZPB, ZPOZ a iné	50	65	130
rodičovský príspevok MŠ	30	36	120	požiarna ochrana	104	106	102
úroky z bankov. účtov	3	2	67	odvoz komunálneho odpadu spolu	1 010	1 236	122
správ. popl. hracie automaty	90	138	153	výstavba a údržba MK spolu	1 880	2 007	107
prebyt. hospodar.	829	829	100	verejné osvetlenie a elektrina spolu	550	571	104
vodáren. spoloč. – dividendy		59		príspr. org. – príspr. na mzdy	480	580	121
predaj obec. pozemkov	44	59	134	verejná zeleň spolu	330	318	96
ostatné príjmy a dobropisy	78	42	54	príspevok na šport	177	180	102
Matica – dotácia		4		kultúra	60	57	95
plasty – recykl. fond		34		príspevok cirkvám	14	14	100
nedaňové príjmy spolu	2 249	2 591	115	údržba MR	130	147	113
príjmy spolu	16 570	17 162	104	ZPOZ	30	33	108
strav. škol. pom. štip. detské príj.	400	386	96,5	ostat. činnosti v kultúre –			
transfer školstva	7 787	7 786	100	Kellnerova Poloma, Dni Polomy	10	6	60
réžia ZŠ a ŠKD	300	446	148	príspevok na rôzne projekty,			
školsťvo spolu	8 487	8 618	101,5	MS, Flamengo	100	15	15
ÚP za MOS	600	589	98	spoločná úradovňa	60	45	75
bežné príjmy spolu	25 657	23 369	102,7	sociál. príspr. strava, KD, Romaes, ZŤP	135	163	121
príjmy celkom v rozpočt. r. 2008	25 657	23 369	102,7	sociálna opatrovateľská služba	380	381	100
výdavková časť				spolu	5 500	5 924	107
mzdy a odvody z miezd OcÚ	2 043	2 080	102	spolu bežné výdavky – vlastné	11 033	11 571	104
odvody do poisťovní	795	815	102	základná škola	7 787	7 786	100
cestovné OcÚ	10	10	100	školská jedáleň, ŠKD 1230+430	1 660	1 660	100
plyn	630	640	102	réžia ŠJ, ŠKD, soc. oblasť	300	591	186
voda	30	39	132	materská škola	2 070	2 199	106
telefón, pošt., rozhlas, internet	150	136	89	školsťvo spolu	11 817	12 236	103
doprava a palivo OcÚ	75	85	111	bežné výdavky spolu ako celok	22 850	23 804	104
všeobecný materiál, zar. čist. OcÚ	130	112	94	kapitálové výdavky			
knihy, časopisy, noviny	100	97	97	výstavba obce	2 384	1 562	65
výpočt. technika – nákup, údržba	60	47	76	školsťvo	423	235	56
údržba budov v správe OcÚ	500	444	89	kapitálové výdavky spolu	2 807	1 797	64
školenia, kurzy, semináre, reprezent.	70	116	165	výdavky celkom v rozpočt. r. 2008	25 657	25 604	99,6
audit a notár. popl.	35	31	89				
strava OcÚ a MOS	130	149	114				
poist. obecného majetku	70	57	81				

Zostatok na účtoch v tis. 765 000,- Sk = 25 393 EUR

OBEČNÉ ZASTUPITEĽSTVO V GEMERSKEJ POLOME - 3. jún 2009

**- z celkového počtu poslancov 9
bolo prítomných 9 poslancov -**

► **súhlasilo** ● s podporou žiadosti Mgr. Zuzany Hanuštiakovej, Letná 543 G. Poloma o vybudovanie vodovodu (Obecná rada doporučuje obecnému zastupiteľstvu podporiť túto žiadosť a poveriť starostu obce zistiť u občanov záujem o pripojenie na verejný vodovod na dotknutých uliciach a túto žiadosť aj s podpismi postúpiť na VV a K Košice), obec má v tejto časti vo vlastníctve časť pozemkov s umiestneným rozvodom plynu (predzáhradky) a nie je isté či bude dostatočný priestor aj na umiestnenie vodovodného potrubia ● postúpením sťažnosti Milana Gunára, Dobšinská 52 G. Poloma vo veci pokračovania stavby Gejzom Suchým na Spoločný stavebný úrad Štítnik

► **nesúhlasilo** ● so žiadosťou p. Valérie Gunárovej, Dobšinská 52 G. Poloma o poskytnutie jednorázovej pôžičky na ošatenie a iné potrebné kojenecké veci na novorodenca ● so žiadosťou p. Štefana Černenáka, Hviezdoslavova 362 G. Poloma o finančnú výpomoc z dôvodu zlej finančnej situácie a nastúpenia liečenia v Národnom ústave tuberkulózy, pľúcnych chorôb a hrudníkovej chirurgie vo Vyšných Hágoch ● so žiadosťou p. Štefana Puškáša, Dovčikova 405 G. Poloma o odkúpenie pozemku č. 982 nakoľko obec G. Poloma nie je výlučným vlastníkom (odôvodnenie žiadosti - po konci záhrady svojich rodičov si vytvorili pozemok, ktorý obhospodarujú pre vlastnú potrebu už 20 rokov) ● so žiadosťou p. Mateja Ciberaja, Dovčikova 401 G. Poloma o odkúpenie pozemku č. 982 nakoľko obec G. Poloma nie je výlučným vlastníkom (žiadosť bola podaná za účelom pristaviť rodinný dom k existujúcej budove u rodičov, kde už odkúpil pozemok č. 970, ktorý sa nachádza za obecným pozemkom č. 982, čím sa vytvorí stavebný pozemok. Súčasne navrhuje zámenu časti parcely 982 za parcelu č. 950/1 o výmere 32 m² a parcelu č. 951 o výmere 52 m², nachádzajúci sa na prístupovej ceste k cintorínu v Malej Polome, vlastníckmi sú Štefan Ciberaj

a Miroslav Ciberaj). Starosta obce v tejto veci informuje, že na predmetnú parcelu nie je založený list vlastníctva, nájomcom je Puškášová Mária rod. Ciberajová (mama Štefana Puškáša), nie je vyhotovený geometrický plán a obec nie je výlučným vlastníkom predmetnej parcely.

► **poverilo** ● starostu obce G. Poloma zistiť záujem občanov na ul. Súľovskej o pripojenie sa na verejný vodovod a žiadosť Mgr. Zuzany Hanuštiakovej, aj s podpismi postúpiť na Východoslovenskú vodárenskú spoločnosť a. s. Košice

► **berie na vedomie** ● sťažnosť na kvalitu dodávanej vody (znečistená a znehodnotená usadeninami, čím dochádza aj k poškodzovaniu ich majetku, odkalovanie má zanedbateľný a krátkodobý účinok) a žiadosť o zokruhovanie vodovodného potrubia od občanov ul. Šafárikovej, Slanskej, Mierovej, Kukučínovej, Staničnej, 9. mája, Novej a Tureckej v G. Polome pre Východoslovenskú vodárenskú spoločnosť a. s. Košice na kvalitu dodávanej vody. Dňa 11.05.09 zaslal starosta obce list VVS Košice aj so sťažnosťou občanov, v ktorom konkrétne popisuje vzniknutú situáciu a zároveň dodáva zoznam ulíc, ktoré je potrebné v obci zokruhovať. V liste žiada štatutára akciovej spoločnosti o vyčlenenie finančných prostriedkov pre závod Rožňava, ktorý je vykonávateľom žiadaných prác.

► **rôzne**

● **Správa o postupe riešenia a vybavovania sťažností a petícií za rok 2008**

V priebehu roka 2008 bolo evidovaných 5 sťažností, ktoré boli riešené podľa charakteru a závažnosti priamo starostom obce, poslancami obecného zastupiteľstva na zasadnutiach alebo komisiou stavebnou a životného prostredia. Neboli zaznamenané anonymné sťažnosti zo strany občanov obce, petície občanov obce. Na jednu sťažnosť nebolo písomne odpovedané, preto v termíne do 30.04.2009 bol poverený starosta obce tak učiniť.

● **hlavný kontrolór obce infor-**

muje o činnosti Prevádzkárne obecného hospodárstva, ktorá v roku 2008 realizovala predovšetkým údržbárske a opravárenské práce potrebné v obci. V r. 2008 prevádzka obdržala príspevok vo výške 1 297 000,- Sk (43 052,51 EUR), vlastné tržby činili 554 000,- Sk (18 389,43 EUR), výnosy prevádzkárne činili vo výške 1 851 000,- Sk (61 441,94 EUR), pričom v tej istej výške boli aj náklady, teda výsledok hospodárenia predstavuje 0 Sk (0 EUR)

● **návrh na osadenie lavičky** v časti na ul. Súľovskej smerom na Spišskú Novú Ves (pri dome p. Franka), pre rekreačné účely

● **liatinový kríž**, ktorý venovala rodina Benediková a bol umiestnený pred domom rodiny Hránekovej sa momentálne nachádza na katolíckej farnosti, starosta navrhuje jeho osadenie pri odbočke do Martinkova (pozemok je obecný) aj s požadovanou lavičkou.

● **upozornenie na chýbajúcu informačnú tabuľu** v obci s možnosťou vyvesovania informačných a propagačných materiálov

● **na ul. Hviezdoslavovej** pred domom M. Kučeráka a S. Kučeráka na obecnej komunikácii je už dlhší čas vykopaná jama, ktorá špatí vzhľadovo, súčasne je potrebné myslieť aj na bezpečnosť ● od posledného zastupiteľstva nedošlo k realizácii umiestnenia jednoduchého prechodu cez potôčik v časti bývalej Malej Polomy ul. Partizánskej smerom na cintorín ● nebola zrealizovaná oprava Kríža na malopolomskom cintoríne

● **Plán hospodárskeho rozvoja obce Gemerská Poloma**

a) Obec má schválených 8 mil. Sk - 265 555,35 EUR na **rekonštrukciu MŠ**, kde je potrebná spoluúčasť obce vo výške 400 tis. Sk - 13 277,57 EUR. Problémom je riešenie kompenzácie finančných nákladov, kde obec musí na vlastné náklady zrealizovať práce až potom budú financie refundované, to však obec nie je schopná zrealizovať. Riešenie vidí v získaní firmy s potrebnými financiami.

b) **Výstavba chodníkov a ciest** - realizovanie centra námestia s parkom, chodníkmi a bočnými cestami do vzdialenosti cca 200-250 metrov.

c) **Kanalizácia** - je pripravená druhá etapa projektovej dokumentácie, obec je nútená vziať si

na tento účel úver.

d) **Verejné osvetlenie** - v prvok kole nebola dotácia schválená nakoľko sa v projekte vyskytli chyby, tie boli odstránené, čaká sa na druhé kolo.

e) **Javorová alej** - projekt pod týmto názvom bude realizovaný na ul. Hviezdoslavovej v Malej Polome, ide o vysadenie zelene (po kino). Poslanci obecného zastupiteľstva navrhujú predĺžiť úsek po lavičku.

f) MK SR bola schválená dotácia na **nákup literatúry** pre obecnú knižnicu vo výške 800,00 EUR - 24 100,80 Sk.

Obecná rada informuje, že na všetky tieto dotácie je potrebná spoluúčasť, čo vlastne predstavuje pre obec úverové zaťaženie.

● **Poslanci obecného zastupiteľstva** vo veci komunálny odpad - je zrejme, že na ul. Súľovská do veľkoobjemového kontajnera slúžiaceho pre občanov našej obce je vyvázaný odpad i občanmi z iných obcí a miest. Poukazujú na potrebu kontrolovania, prípadne zmenu miesta umiestnenia kontajnera tak, aby bol možný prístup len pre občanov našej obce. Navrhujú zriadiť zberné miesto s využitím viacerých veľkoobjemových kontajnerov (triedený zber) a s jeho obsluhou v poobedňajších hodinách za pomoci aktívnych pracovníkov. Starosta obce informoval, že v Rožňave je zriadený zberný dvor komunálneho odpadu (triedený zber) s možnosťou využitia aj pre občanov našej obce (je potrebné preukázať sa občianskym preukazom na základe ktorého budú obci fakturované náklady). Zberný dvor sa nachádza v lokalite bývalých technických služieb mesta Rožňava. Zo strany obce je ešte potrebné túto možnosť prejsť.

Dalej starosta obce informuje, že obec prevádza **zber bielej techniky, pet fliaš a tetrapakových obalov, papiera, železného šrotu, šatstva, akumulátorov a batérií** a má za to, že väčšia časť občanov túto formu likvidácie nepotrebného materiálu uvítala. Lokalita Martinkovo je v súčasnosti pomerne vyčistená nachádza sa tam jedna malá skládka, v lokalite za kúpaliskom sú tri skládky, ktoré budú v najbližších dňoch odstránené a opatrené.

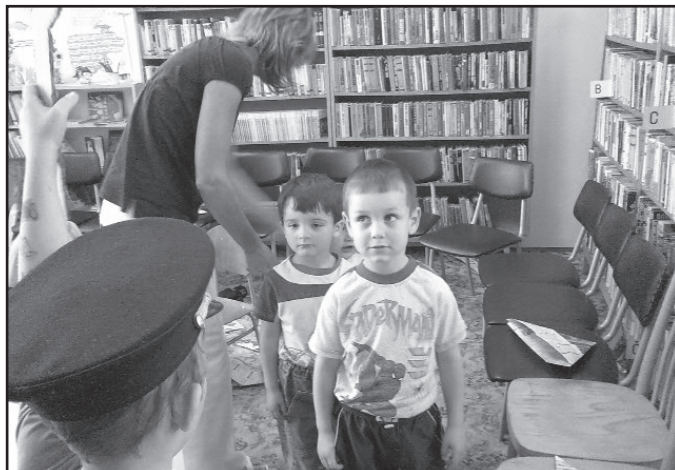
USMERNENIE: NA MONITOROVANIE PÔVODCU ZOONÓZ TRICHINELLA U OŠÍPANÝCH ZABÍJANÝCH U CHOVATEĽA PRE SÚKROMNÚ DOMÁCU SPOTREBU

U S M E R N I E	Regionálna veterinárna a potravinová správa so sídlom v Rožňave (ďalej len RVPS Rožňava) v súlade s § 16, ods. 7 Zákona NR SR č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti a v súvislosti s monitorovaním ošipovaných zabíjaných u chovateľa pre súkromnú domácu spotrebu, žiada obec Gemerská Poloma o súčinnosť v rozsahu svojej pôsobnosti pri informovaní chovateľov ošipovaných o postupe RVPS Rožňava pri odoberaní a doručovaní vzoriek mäsa na laboratórne vyšetrenie. Dňa 25. 01. 2007 č. 241/2007-230 Štátna veterinárna a potravinová správa SR Bratislava ako ústredný orgán štátnej správy vydala na postup pri vykonávaní monitorovania zoonózy – Trichinella u ošipovaných zabíjaných u chovateľa pre súkromnú domácu spotrebu nasledovné usmernenie: V súvislosti s § 23 ods. 1, písm. a) a e) zákona č.39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti, ktorý nadobudne účinnosť dňom 1.februára 2007 a v súvislosti s monitorovaním trichinel podľa Nariadenia vlády Slovenskej republiky č.626/2004 Z.z. o monitorovaní zoonóz a pôvodcov zoonóz: 1. Ošipané možno zabíjať u chovateľa na súkromnú domácu spotrebu (ďalej len „domáce zabíjačky“), ak bolo zabíjanie zvierat nahlásené príslušnej regionálnej veterinárnej a potravinovej správe aspoň jeden pracovný deň vopred. a) Chovateľ, vlastník,	držiteľ ošipanej, ktorý vykonáva domácu zabíjačku (ďalej len „chovateľ“), je povinný túto skutočnosť nahlásiť Regionálnej veterinárnej a potravinovej správe Rožňava, Južná č. 43, 048 01 Rožňava najmenej jeden pracovný deň vopred v čase od 7,00 do 15,00 hod., č. tel.: 0587323182, 0587323183, FAX: 0587323182, e-mail: rvsrve@svsrr.sk b) Chovateľ nahlásuje domácu zabíjačku telefonicky alebo inou formou napr.: písomne (písomnosť musí byť doručená príslušnej RVPS najneskôr jeden pracovný deň pred stanoveným termínom domácej zabíjačky), faxom, e-mailom. Pri nahlásení uvedie tieto údaje: ► adresu chovateľa, ktorý vykonáva domácu zabíjačku ► okres ► plánovaný dátum domácej zabíjačky ► telefónne číslo chovateľa. 2. Musia byť dodržané požiadavky na vyšetrenie trichinel podľa osobitného predpisu¹ a) Odber a balenie vzoriek: Chovateľ odoberie vzorky bráničnych pilierov z každej polovice jatočného tela domácej ošipanej v mieste prechodu do šľachovitých častí s veľkosťou lieskového orecha. Z dôvodov možného došetovania prípadnej pozitívnej vzorky odporúčame vykonanie odberu vzorky o veľkosti cca 5x5 cm. Chovateľ zabalí vzorky do čistého mikroténového, igelitového alebo iného vhodného nepremokavého vrečka. V prípade zabíjania viac ako jednej ošipanej pre súkromnú domácu spotrebu chovateľa sa obidve vzorky z oboch polovic každého ošipanej zabalia osobitne. K uzavretému vrečku sa pevne pripojí sprievodný doklad na laboratórne vyšetrenie vzorky ošipanej zabitej v rámci domácej zabíjačky na Trichinella (Príloha 1). Vzorku chovateľ uskladní v	chladničke. Vzorku zásadne neukladať do výparníka alebo do mrazničky. V sprievodnom doklade na laboratórne vyšetrenie vzorky ošipanej zabitej v rámci domácej zabíjačky na Trichinella sa uvedie: ► dátum zabitia ► adresa chovateľa, ktorý vykonáva domácu zabíjačku ► okres ► telefonický (alebo iný) kontakt pre prípad rýchleho bezodkladného nahlásenia pozitívneho laboratórneho vyšetrenia ► podpis chovateľa, ktorý vykonával domácu zabíjačku. b) Zvoz vzoriek na laboratórne vyšetrenie od chovateľa: Vzorky je potrebné doručiť na RVPS Rožňava Južná 43, 048 01 Rožňava so sprievodným dokladom denne od 8,00 – 12,30 hod. Iné termíny doručovania vzoriek je potrebné dohodnúť pri nahlásení domácej zabíjačky. 3. Oznamovanie laboratórnych výsledkov : a) Pri pozitívnom výsledku laboratórneho vyšetrenia s nálezom Trichinella laboratórium ihneď informuje faxom, resp. e-mailom priamo príslušnú RVPS (telefonicky riaditeľa RVPS), ktorá zabezpečí bezodkladné informovanie chovateľa . b) V prípade, že chovateľ nie je o pozitívnom náleze Trichinella informovaný do 3 pracovných dní, môže považovať laboratórne vyšetrenie za vyhovujúce. V prípade, že vzorka zaslaná na laboratórne vyšetrenie nevykazuje nález trichinel, t.j. je negatívna, chovateľovi tento výsledok nebude oznamovaný. 4. Informovanie chovateľa a verejnosti o rizikách, ktoré vyplývajú z konzumácie surového bravčového mäsa a tepelne neopracovaných výrobkov z neho. a) Telo jatočnej ošipanej z domácej zabíjačky alebo jeho časti s vnútornými orgánmi, ktoré nie sú dostatočne tepelne opracované,	sa neodporúča použiť pre domácu spotrebu predtým, ako sa zistí, že výsledok vyšetrenia na Trichinella je negatívny. b) Najrizikovejším produktom je surové mäso a tradične vyrábaná domáca klobása zaúdená studeným dymom. Ešte väčšie zdravotné riziko predstavuje klobása s prídavkom zveriny z voľne žijúcich diviakov, ktorá nie je dostatočne tepelne ošetrovaná. c) Tepelné opracovanie živočíšnych produktov spoľahlivo likviduje pôvodcu trichinelózy, napr.: tepelné ošetrovanie mäsa pri teplote 62,2°C a minimálnom čase 1 minúta (Príloha 3). ► Podmienkou každej domácej zabíjačky je, že všetky získané produkty (bravčové mäso a výrobky z neho) nesmú byť uvedené na trh, ale sú určené výlučne pre vlastné zásobovanie domácnosti chovateľa. ► Podľa zákona č. 39/2007 Z.z. nepodliehajú zvieratá a ich produkty z domácich zabíjačiek prehliadke vykonanej úradným veterinárnym lekárom. ► Povinnosť veterinárnej prehliadky sa striktnie týka zvierat a produktov z neho len, ak sú tieto uvádzané na trh na účely verejného zásobovania (predaja) alebo na účely spracovania za podmienky, že sa táto činnosť vykonáva výlučne v prevádzkarniach schválených alebo povolených orgánmi veterinárnej správy. MVDr. Ladislav Kerpán, riaditeľ RVPS	U S M E R N I E
--	---	--	---	--	--

USMERNENIE: NA MONITOROVANIE PÔVODCU ZOONÓZ TRICHINELLA U OŠÍPANÝCH ZABÍJANÝCH U CHOVATEĽA PRE SÚKROMNÚ DOMÁCU SPOTREBU

obecná knižnica

CESTNÁ PREMÁVKA V KNIŽNICI OČAMI TETY MARIKY - 18. 06. 2009

Čo je to cestná premávka? Ako sa správať na verejnej komunikácii, vo verejnom dopravnom prostriedku, čo je to ponorka, na čo slúži signálny terč... a ešte mnoho iného sa dozvedeli naši najmenší návštevníci.

Spoločne sme vytvorili cestu po Gemerskej Polome, kde na malú maketu našej obce, ktorú

pripravili študentky a žiačky - čitateľky knižnice, umiestnili deti svoje autíčka, loďky, lietadielká...

Najmenší škôlkari dotvorili šarkana, ktorý sa stal súčasťou výzdoby knižnice. Práca im išla od ruky, preto nechýbala odmena vo forme sladkosti, malých pečiatok a slov ocenenia a uznania.

*MALÁ GALÉRIA VÝTVARNÝCH PRÁC DETÍ NAVŠTEVUJÚCICH KNIŽNICU.
DIELKA VYTVORILI POČAS SVOJICH NAVŠTEV KEĎ ICH UŽ OMRZEL POČÍTAČ,
DOMOV SA NECHCELO A OPÄŤ BOLA PO RUKE PRIATEĽKA KNIHA.*

Petra Jasenková

Simona Liptáková

LUKÁŠ KOVÁČIK

Beletria pre dospelých

Dominik Dán 📖 Hriech náš každodenný (kriminálny román)

Heyerová Georgette 📖 Samol'uby vojvoda (romány o láske)

Woodiwissová, Kathleen E. 📖 Večná láska (romance)

Sewellová Kitty 📖 Ladová pasca (napätie)

Mooney Chris 📖 Nezvestné (napätie)

Bradfordová Barbara Taylor 📖 Dedičia (spoločenský román)

Quinnová Julia 📖 Tajné denníky slečny Mirandy Cheeverovej (ľúbostný román)

Heriban Jozef 📖 Intimita vlkov

Fulmeková Denisa 📖 Jedy (zo súčasnosti)

Đuranová, Mária 📖 Za všetko sa platí (zo súčasnosti)

Literatúra pre mládež

Cabootová, Meg 📖 Princezná Mia

Cabootová, Meggin 📖 Môj sused je božský!

Brezina, Thomas 📖 Zombi z jaskyne

Brezina, Thomas 📖 Zlodej mŕtvol

K
N
I
Ž
N
É

N
O
V
I
N
K
Y

Miestny odbor
Matice slovenskej
v Gemerskej Polome

1. august 2009

● 65. výročie SNP –
účasť na spomienkovom
akte

2. október 2009

● 60. výročie založenie
MO MS vo Veľkej a Malej
Polome

3. december 2009

● Vianočný koncert

Odhalenie pamätnej tabule

V obci Gemerská Poloma sa v rámci podujatí Polomská zima uskutočnili 24. januára 2009 spomienkové oslavy 64. výročia oslobodenia obce spojené s odhalením pamätnej tabule na budove obecného úradu.

Odhalenia tabule sa zúčastnili za Veľvyslanectvo Ruskej federácie v Slovenskej republike radca Vladimír Sterligov s manželkou a za Veľvyslanectvo Rumunska v Slovenskej republike radca Catalin Radoi s manželkou.

Ďalej sa zúčastnili prednosta obvodného úradu v Rožňave Ľubomír Hlaváč, predseda OV SZPB v Rožňave Norbert Lacko, poslanci OZ, predstavitelia orga-

nizácií, spoločenských organizácií a občania Gemerskej Polomy. V rámci osláv obec a starosta obce Ján Chanas prevzali ocenenie Ústrednej rady SZPB.

Pietny akt zabezpečil ZPOZ Človek-človeku v Gemerskej Polome, miestny heligonkár Ján Šafár, Laureáti SR folklórna skupina Dolina a ľudová hudba Haviar.

Po skončení obradu nasledovalo v spoločenskej sále stretnutie predstaviteľov spoločenských organizácií so starostom obce, zápis do pamätnej knihy obce a kultúrny program.

jch.

Odhalenie pamätnej tabule

ŠKOLA, ŠKOLA, ŠKOLIČKA... zo života Základnej školy v Gemerskej Polome

„Zachovajme Dobšinského rozprávky pre budúce generácie, ktoré prídu po nás, ako klenoty. Zostanú majákmi umenia, krásy a ľudskosti nielen pre nás, ale aj pre budúce pokolenia.“ V apríli sa žiaci 5. ročníka pod vedením vyučujúcej SJaL vybrali do Slavošoviec, aby navštívili Pamätný dom Pavla Dobšinského, nášho významného rozprávkara, ale predovšetkým, aby sa inou formou oboznámili so svetom rozprávok. Už samotná cesta bola dobrodružná, pretože deti 2x prestupovali cestou tam a 2x cestou späť. Ale, ako žiaci napísali v 7. úlohe súťaže Čítame s Osmijankom, stálo to za to. V rozprávkovom múzeu sa oboznámili vďaka zaujímavému a podrobnému výkladu PaedDr. Milana Sajenka s nie jednoduchým životom Pavla Dobšinského, s jeho tvorbou a v múzeu sa stretli s mnohými postavkami, ktoré v jeho rozprávkach vystupujú. Žiakov zaujímalo všetko, najviac osobné veci spisovateľa – niektorých chlapcov zaujala fajka zo slonoviny. Najviac očakávanou bola prehliadka „Trinástej komnaty“, ktorú zlatým kľúčom otvorili Danka a Janka, a pred očami žiakov sa začal odvíjať čarovný svet rozprávok so všetkými znakmi, ktoré z hodín literatúry poznali. Žiaci domov odchádzali plní dojmov a **utvrdili sa** v tom, že napriek tomu, že už sú veľkí piataci, **čítanie rozprávok nie je hanbou, ale práve naopak. Pretože rozprávky nám ukazujú, akí nemáme byť, a že je oveľa krajšie dostať za dobrý skutok odmenu.**

Úspech v celoslovenskej čitateľskej súťaži

Žiaci 4. a 5. ročníka sa pod vedením vyučujúcich SJaL zapojili ešte v októbri 2008 do celoslovenskej čitateľskej súťaže „Čítame s Osmijankom“. Riešenie úloh

bolo veľmi náročné, pretože mnohé knihy, ktoré si žiaci mali prečítať, nevedeli zohnať alebo z nich mali len po 1 exempláre. Napriek tomu do konca apríla 2009 stihli vyriešiť všetky úlohy a svoje krásne ilustrované odpovede zaslali Osmijankovi. Veľmi nás teší, že naši štvrtáci sa zaradili medzi

najlepších.

Blahoželáme žiakom 4. ročníka a ich pani učiteľke Mgr. B. Trojanovej, že sa umiestnili na

výbornom 8. mieste v 1. skupine víťazov.

Žiaci 5. ročníka a ich vyučujúca

28. marec sa u nás pokladá za sviatok všetkých pedagogických pracovníkov. Je spätý s menom učiteľa národov – Jána Amosa Komenského. Aj pedagogickí pracovníci našej školy sa zúčastnili Dňa učiteľov – dokonca ho slávili dvakrát. Dňa 27. marca sa uskutočnili obvodové oslavy v Kultúrnom dome v Slavošovciach, kde sa zúčastnili pedagógovia zo Slavošoviec, Štítnika, Betliara, Rožňavského Bystrého a Gemerskej Polomy a všetkých tých obcí, kde sa nachádzajú málotriedne ZŠ a MŠ. Po prí-

hovore starostu Slavošoviec a zamestnancov školského úradu žiaci zo šoviec kým kultúrnym programom – malé ma-

vykúzlili príjemnú atmosféru. V tento deň boli ocenení aj najlepší učitelia z jednotlivých škôl. Z našej základnej školy boli ocenení 3 pedagogickí zamestnanci – Mgr. Jana Krivušová, Mgr. Emília Leštachová a p. vychovávateľka Ružena Spišiaková. Po chutnom občerstvení v ZŠ v Slavošovciach pokračovala v kultúrnom dome voľná zábava, na ktorej si naši učitelia aj zatancovali. 3. apríla sa stretli všetci zamestnanci ZŠ v reštaurácii v Betliari. Po slávnostnom príhovore riaditeľa školy PaedDr. Juraja Matejska a slávnostnej večeri sa menej oficiálne, zato o to srdečnejšie porozprávali a zabavili všetci prítomní. Veď v pracovnom čase na to nezvyšší čas.

**DEŇ
UČITEĽOV**

ŠKOLA, ŠKOLA, ŠKOLIČKA ...

Príspevky pripravili: Mgr. Jana Krivušová, Mgr. Erika Jergová, Mgr. Beatrix Trojanová, Mgr. Helena Féherová, Mgr. Miroslav Plichta, Mgr. Silvia Krásná

Školský výlet

Dňa 9.6.2009 pod vedením vedecej zájazdu Mgr. J. Krivušovej a za prítomnosti ďalších vyučujúcich, ktorí zabezpečovali dozor (Mgr. Fehérová, Mgr. Demková, RNDr. Dovalová), sa uskutočnil celodenný výlet, ktorého sa zúčastnili tí žiaci, ktorí reprezentovali školu, aktívne sa zúčastňovali školských súťaží, kvízov a boli aktívni i v zbere druhotných surovín. Cieľom zájazdu bol **Liptovský Mikuláš a „Western City Šiklův Mlýn“**. Hoci cesta bola dlhá a vyčerpávajúca, žiaci mohli celou cestou vnímať krásy našej vlasti. Očakávanie a napätie vzniklo pri vstupe do westernového mestiečka, kedy sa účastníci zájazdu ocitli akoby v slávnych do-

bách drsných kovbojov, Indiánov, slávnych šerifov a elegantných dám. Dýchla na žiakov atmosféra divokého západu s celou svojou romantikou a napätím. Mohli si zajazdiť na koňoch, vyskúšať si nebezpečnú jazdu na elektrickom býkovi alebo mohli zistiť, akú majú orientáciu v labyrinte, ako vedľa nájsť s lukom, ale previezli sa i vláčikom. Niektorí sa naučili westernové tance, vyskúšali si i ryžovanie zlata a navštívili aj ďalšie atraktívne stanovišťa. Tí mladší mali nesmiernu radosť zo skákania na trampolíne. Veľmi úspešnou bola i show v amfiteátri. Žiaci nezabudli ani na suveníry, ktorými chceli potešiť svojich blízkych. Domov sa všetci vracali spokojní a v dobrej nálade. Poďakovanie patrí Rodičovskej rade pri ZŠ, ktorá žiakom zaplatila autobus a tým im spríjemnila koniec školského roka.

Výlet v Domici

Blížiaci sa koniec školského roka a začiatok leta býva v školách už tradične obdobím poznávacích exkurzií a školských výletov. Nebolo tomu inak ani v našej ZŠ. Deťmi dlho očakávaný deň D nastal 11.6.2009. Žiaci 1. – 4. ročníka sa vybrali do Domice, kde ich pri vstupe do detského parku privítala detská kniha, pomocou ktorej sa dejom vniesli do rozprávky **Sol' nad zlato**. Veľkou železnou bránou vstúpili do záhrady, kde ich zrak upútali rôzne rozprávkové „domčeky“. Uvideli záračný mlynček, kráľovstvo krivých zrkadiel, vodný mlyn s vodníkom, vežu so zakliatou princeznou a mohli si vyskúšať i labyrint. Deti očarila aj obrovská ryba, z ktorej sa zaraz stala hojdačka.

Tí odvážnejší vyskúšali i šmýkačku, ktorú strážil veľký farebný psík. Po prebádaní všetkých kútov rozprávkového sveta pripravili animátori pre žiakov rôzne zábavné súťaže, do ktorých sa zapojili s veľkou chuťou a za výdatnej podpory a povzbudzovania pani učiteľiek. Víťazmi sa stali všetci a ako odmena padla veľmi vhod osviežujúca zmrzlina. Ďalšia cesta účastníkov výletu smerovala do jaskyne Domica. Jej prehliadka vo všetkých zanechala nezabudnuteľné spomienky. Žiaci sa dozvedeli, že sa tu nakrúcala rozprávka Sol' nad zlato. V areáli Resortu Domica deti spolu so svojimi učiteľkami obdivovali nádherné drevené sochy, ktoré vytvorili šikovné ruky sochárov zo Slovenska, ale i zo zahraničia. Popoludní príjemne unavení nastúpili do autobusu a vydali sa na cestu späť. Úspešný deň ukončili pesničkou „Sláva nášmu výletu“.

POSLANIE ZÁKLADNEJ ŠKOLY V GEMERSKEJ POLOME

Poslanie školy je jasným vyjadrením dôvodu, prečo škola existuje a ktoré funkcie chce plniť. Je to školský dokument, ktorý školu charakterizuje a určuje jej hodnoty a ciele. Je to dokument trvalého charakteru, ktorý je súčasťou školského programu a ktorý poskytuje pohľad na súčasnosť a budúcnosť školy, na poskytovanie vzdelávacích služieb, čo škola chce a kam mieri, čo ju odlišuje od ostatných konkurentov.

Naša základná škola má výborné priestorové podmienky, primerané materiálne vybavenie učební s dobrým a kvalifikovaným tímom schopných ľudí, medzi ktorými vládnu dobré medziľudské vzťahy. Lojálnosť zamestnancov, demokratické riadenie, tímová práca, otvorená diskusia a iniciatíva ľudí vytvára optimál-

nu klímu, ktorá prispieva k dobrým výsledkom, ktoré základná škola dosahuje.

Poslaním našej ZŠ je poskytnúť žiakom základné vzdelávanie prostredníctvom progresívnych foriem a metód práce s moderných chápaním vyučovacieho procesu. **Vo výchovno-vzdelávacej činnosti sa orientujeme na informačnú gramotnosť, rozvoj jazykových zručností a schopnosti komunikovať v cudzom jazyku.**

V súlade so Školským vzdelávacím programom budeme ďalej

✗ rozvíjať vlasteneckú a regionálnu výchovu, formovať osobnosť žiaka prostredníctvom umenia a kultúry, ✗ budovať také osobnostné kvality žiakov, ktoré ich naučia chrániť a zlepšovať životné prostredie, ✗ preferovať programy k zdravému životnému štýlu, ✗ v záujme zlepšenia školskej úspešnosti a dochádzky žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia zamestnávať asistenta učiteľa, ✗ vytvárať podmienky pre integráciu rómskych žiakov, ✗ rešpektovať obmedzenia detí so

špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami,

✗ využívať vhodné a motivujúce hodnotenie výkonov žiakov,

✗ orientovať sa na rozvoj manuálnych zručností žiakov s mentálnym postihnutím, ktoré súvisia s ich prípravou pre ich praktický život,

✗ podporovať osobnostný rozvoj žiakov, ich kreativitu, nadanie a talent,

✗ intenzívnejšie spolupracovať s našimi partnermi z dôvodu zlepšenia informovanosti o živote školy, o ponuke, ktorú je škola schopná poskytnúť, rodičov pozitívne ovplyvniť pri výbere školy,

✗ podporovať ďalšie vzdelávanie učiteľov, aby svojou pripravenosťou dokázali reagovať na meniace sa požiadavky a očakávania partnerov.

BESEDA
S LESNÍKOM

Lesný pedagóg. Pýtate sa, kto to je? No predsa lesník, ktorý vhodnými pedagogickými postupmi formuje u našich žiakov vzťah k prírode už od malička. Spolupráca ZŠ Gemerská Poloma a Lesov SR sa zavedením tejto funkcie ešte prehĺbila a zintenzívnila. Naším lesným pedagógom je pán Marián Smerek, ktorý si tento rok pripravil pôsobivú besedu spojenú s aktivitami, pri ktorých sa deti hrovou formou naučili, že aj les „rozpráva“, a my musíme vedieť počúvať jeho hlas, musíme pochopiť, ako v prírode všetko navzájom súvisí. Najviac sa však tešil, keď si mohli sami vysadiť pred školou niekoľko stromčekov a prisľúbili, že sa budú o ne dobre starať. Možno o niekoľko rokov budú s hrdosťou ukazovať na vysoké stromy a vraviť svojim deťom: „Vidíš, tento strom som vysadil ja!“

MÁME RADI DIVADLO

V apríli sme sa v našej ZŠ zamerali na výchovu umením a to hneď dramatickým. Najprv sme 7.4. v priestoroch telocvične privítali naše staré známe **Divadlo bez opony z Banskej Bystrice** s predstavením „**Rozprávka o siedmich kozliatkach**“. Dej príbehu žiakov uviedol do čarovného rozprávkového sveta, v ktorom sedem nezbedných bráčikov nechala mama – kozička prvýkrát doma samotných. Našťastie premohli zlého vlka a všetko dobre dopadlo. Predstavenie bolo okorené množstvom vtipných scénok a podfarbené originálnymi pesničkami.

27.4. sme sa vybrali do **OKC v Rožňave**, kde hosťovalo **Mestské divadlo Žilina** s predstavením o Guliverovi. Rozprávka „**Guliverove cesty**“ nám poodhalila príbeh o Lemuelovi Guliverovi, najprv ráňhojičovi a neskôr kapitánovi rôznych lodí, ktorý obhajoval svoje cesty pred súdom. Hlavná myšlienka predstavenia sa odvíjala od základných etických tém, ako je rešpektovanie iných, cnosť neubližovať a sila prekonávať prekážky. Z oboch predstavení si žiaci odniesli príjemný umelecký zážitok.

MEDZINÁRODNÝ
DEŇ DETÍ

4. jún bol v ZŠ v ročníkoch 1 – 4 dňom splnených priání, pretože títo žiaci oslavovali svoj sviatok. Za miesto ich oslavy pani učiteľky nevybrali len tak hocičo, ale rovno **Kaštieľ v Betliari**. Za symbolické vstupné, 1 euro, na deti čakali súťaže s rozprávkovými bytostami, balóniky, maľovanky, hry a dokonca i divadlo. Veselé predstavenie, v ktorom nezbedné kozliatka Cigo – Rigo a Ľapka vyhrali nad falošnou líškou a hlúpym vlkom, obohatené veselými pesničkami sa deťom veľmi páčilo, čo ocenili potleskom. Počasie im prialo, a tak žiaci spolu s pani učiteľkami prežili deň plný radosti, hier, smiechu a dobrej nálady.

OLYMPIJSKÝ FESTIVAL
DETÍ A MLÁDEŽE

Dňa 17.6.2009 sa na futbalovom ihrisku obce zišli žiaci tunajšej ZŠ, aby si pripomenuli myšlienky olympiády a olympizmu. V krásnom slnečnom počasí si všetci zúčastnení zašportovali a zmerali si sily v disciplínach beh na 60 a 1 000 metrov, hod kriketovou lopťkou, hod plnou loptou a skok do diaľky. Triedne kolektívy sa v závere veľmi potešili obľúbenej súťaži preťahovanie lanom. Je potešiteľné, že všetci žiaci sa zapojili do viacerých disciplín a uvedomili si, že nie každý dokáže zvíťaziť, ale dôležité je zúčastniť sa.

Hviezdoslavov Kubín

Slovenský jazyk a literatúra ako vyučovací predmet má v systéme školského vzdelávania centrálnu postavenie, pretože vytvára predpoklady na zvládnutie ostatných vyučovacích predmetov. A práve preto nás teší, že sa naši žiaci zúčastňujú aj recitačných súťaží, akou je i Hviezdoslavov Kubín. Prostredníctvom tejto súťaže si môžu žiaci okrem prehĺbenia svojich recitátorských schopností overiť aj svoju odvahu predstúpiť pred širšie obecenstvo, a tak prekonať samých seba. Víťazmi tohtoročného školského kola v ročníkoch 1 – 4 sa stali Denis Fajdek, Filip Ferenčík, Monika Fabiánová, Stanka Macková a Monika Priesterová. Na 2. stupni to boli Branislav Očkaik, Veronika Keleczeniyová, Kamil Jasenka, Simona Liptáková, Michal Trojan a Radka Mikolajová.

DEJEPISNÁ

E
X
K
U
R
Z
I
A

Vychádzky a exkurzie patria k takým organizačným formám vyučovania dejepisu, ktoré zabezpečujú realizáciu dejepisného obsahu mimo triedy. Ich význam spočíva v bezprostrednom poznávaní historického prostredia, historických pamiatok, ktorými sa konkretizujú a osvojujú teoretické poznatky. Styk žiakov so skutočnými historickými predmetmi v novom, s históriou spätom prostredí rozširuje ich obzor, prispieva k zvýšeniu záujmu o históriu.

Žiaci 8. ročníka sa pod vedením svojej vyučujúcej v apríli vybrali do Kobeliarova s cieľom navštíviť **Pamätný dom Pavla Jozefa Šafárika**. Veľmi pôsobivá expozícia žiakom priblížila nielen veľkého buditeľa slovenského a českého národa, vedca, vlastenca a Slovana, ale predovšetkým jednu z najvýznamnejších osobností slovenskej a českej kultúry v 1. polovici 19. storočia. Mohli zistiť, že bol básnikom, prekladateľom, historikom, lingvistom, pedagógom, etnografom a archeológom. Ale predovšetkým stál pri kolíske myšlienky spolupatričnosti a spolupráce všetkých slovanských národov, čo je dnes dejinnou skutočnosťou.

EXKURZIA

Z dôvodu spoznávania významných osobností nášho regiónu žiaci 8. a 9. ročníka spolu s vyučujúcimi matematiky navštívili 15. mája rodný dom Juraja Hronca v Gočove. Od narodenia tohto matematika svetového mena v tomto roku uplynulo 128 rokov. Žiaci si so záujmom prezreli expozíciu o živote a diele gemerského rodáka. Zaujímali sa i o pôvodné, skromné zariadenie izby a kuchyne. Po prehliadke rodného domu na miestnom cintoríne na znak úcty položili na jeho hrob kyticu kvetov.

22. apríl - Deň Zeme

Tento deň v roku je viac venovaný prírode, bez ktorej nevieme existovať. Je to začiatok jari a tá nám ponúka svoju kúzelnú moc. Aspoň tento deň si nájdeme čas na vychádzku a necháme na seba pôsobiť čarovnú silu matky prírody. Vdychujeme do seba jej krásu, prebúdajúcu sa prírodu. Chránit ju a starať sa o svoje životné prostredie znamená chrániť seba ako človeka. Ak sa má človek rád, chce si dopriať čistý vzduch, čistú vodu i životné prostredie.

O K J E N K O Š K O L S K É H O P A R L A M E N T U

1. Deň narcisov: 17. apríl sa v našej ZŠ niesol v duchu spolupatričnosti a ľudskosti. V tento deň sa všetci žiaci i zamestnanci ZŠ zapojili do tradičnej finančnej zbierky, ktorú organizuje Liga proti rakovine. Trom hliadkam sa podarilo vyzbierať spolu až 522,77 eur (15 748,97 Sk), čo svedčí o tom, že obyvatelia obce opäť ochotne prispievali a podporili verejnú zbierku.

Slovenský raj

V rámci svetového dňa pohybu pre zdravie sme sa aj my spolu so žiakmi a pedagógmi základnej školy zapojili turistickou vychádzkou v lokalite Slovenského raja. Aj keď počasie nedeľňajšieho rána nebolo príliš presvedčivé, s úsmevom sme sa na túru podujali. Autobusom sme sa vyviezli na o dva stupne chladnejší Dobšinský kopec a potom už len krôčik po krôčiku k cieľu našej vychádzky Havranej skale. Trasou Dedinky – Stratská pila – Občasný prameň sme sa

V tento deň boli žiaci základnej školy vyzvaní prostredníctvom školskej relácie, aby sa stali priateľmi a ochrancami našej Zeme.

Žiaci 1. stupňa boli **vyčistiť studničku**, v školskom klube deti **kreslili na chodník** a žiaci 2. stupňa sa postarali o **úpravu okolia školy**. Niektorí z nich sa ešte zapojili aj do **výtvarnej súťaže** a svojimi výtvarmi dokázali oživiť stromy, ktoré sú živými bytosťami našej prírody. Bije im srdce. Rytmus ich srdca predstavuje zázračný prúd života, bez ktorého si nevieme predstaviť život. Les je náš „zelený poklad“.

nadchýnali krásami a výtvarmi prírody. Vrcholom bol prekrásny výhľad z **Havranej skaly** na podnami rozprestierajúcu sa krajinnú scenériu a štíty Vysokých Tatier, kedy sa deťom zatajil dych. Dych im ešte pred výstupom vyrazil pohľad zo Stratskej pily na vysoké skalné teleso Havranu skalu. O to väčší pôžitok a bohatší o zážitok. Spoznávaním regiónu, utužovaním telesnej kondície a zdravia sa v neposlednom rade spoznáva aj osobnosť dietťaťa, jeho charakterové a vôľové vlastnosti pri prekonávaní prekážok a dosahovaní cieľov.

2. V Mesiaci lesov sa uskutočnil **kvíz** pre žiakov 5. – 7. ročníka so zameraním na ochranu prírody a zisťovalo sa ním, ako žiaci poznajú krásy nášho regiónu. Vyhrali piatci a druhí boli siedmci.

3. V máji si ôsmaci navzájom zmerali sily v súťaži **„Čo viem o Európskej únii“**.

KOMPARO

Cesta ku kvalite vedie iba cez objektívne poznanie aktuálneho stavu, jasné ciele, pravidelnú spätnú väzbu a odvahu porovnávať sa s inými.

V duchu tohto hesla sa 7. mája 2009 ZŠ opätovne zapojila do riešenia úloh KOMPARA ako pomocníka škôl, ktoré to s kvalitou vzdelávania myslia vážne. Úlohy z matematiky a slovenského jazyka a literatúry riešilo **16 žiakov 8. ročníka a 5 žiakov 6. ročníka**. Ôsmaci dosiahli v matematike úspešnosť 45,4 %, čo bolo o 0,4 % viac, ako bola priemerná úspešnosť všetkých testovaných žiakov v SR (13 010 žiakov zo 409 ZŠ). V SJaL bol výsledok

našich žiakov horší o 1,2 %. V teste zo všeobecných študijných predpokladov úspešnosť ôsmakov bola na úrovni priemernej úspešnosti všetkých testovaných žiakov v SR (51,1 %). 5 žiaci 6. ročníka napísali testy z matematiky na 49,0 %, čo bolo o 10,54 % lepšie, ako bol celoslovenský priemer. Zo slovenčiny to bolo tiež lepšie o 1,2 % ako priemerná úspešnosť všetkých testovaných. Ale výsledky žiakov v teste zo všeobecných študijných predpokladov boli horšie o 5,5 % ako priemerná úspešnosť testovaných šiestakov. **Výsledkami žiakov z matematiky sa ZŠ zaradila medzi 25 % najúspešnejších škôl a získala osvedčenie firmy EXAM, že to s kvalitou vzdelávania myslíme vážne.**

Výtvarné súťaže v skratke

♣ V apríli v Mesiaci lesov sa žiaci ZŠ zapojili do výtvarnej súťaže, ktorú organizovali Lesy SR. Patrik Sústrik, žiak 9. ročníka, sa vo svojej kategórii umiestnil na 2. mieste.

♣ V súťaži Vesmír očami detí, ktorú organizovalo GOS v Rožňave, sa Stanka Liptáková, žiačka 3. ročníka, umiestnila na 1. mieste vo svojej kategórii.

♣ V júni zaslalo vedenie ZŠ niekoľko výtvarných prác do súťaže Slovenský poľnohospodár v EÚ. Práce budú vystavené a výsledky súťaže budú zverejnené na Agrokomplexe v Nitre.

VÝCHOVNÝ KONCERT

Hudba + tanec + zábava = hudobno-zábavné divadlo! Pod takýmto matematicko-hudobným názvom sa našim žiakom predstavili umelci z Hudobného centra z Bratislavy. Svojím vystúpením všetkých presvedčili, že pri vyslovení slova „opera“ sa nemusí v našich myšliach vybaviť len niečo veľmi vážne, ale je dôkazom toho, že aj tento žánr dokáže divákov pobaviť. Zábavné námety sú typické aj pre „mladšiu sestru opery“ – operetu. Zazneli najznámejšie piesne z pera takých veľikánov, ako sú Jacques Offenbach, Johan Strauss či Gejza Dusík. V súčasnosti však **najväčšiu popularitu zažíva muzikál**, a tak všetkých rozospievali a roztlieskali najznámejšie muzikálové melódie. Záverečný potlesk, ktorým si naši žiaci vypýtali prídavok, svedčil o tom, že takáto cesta hudobného vzdelávania má zaručený úspech.

Populárna televízna súťaž „Superstar“ si získala mnohých priaznivcov na celom svete. To-uto cestou bolo

Superstar

objavených veľa talentov, a tak sme si povedali: **„Dajme šancu aj šikovným spevákovi z našej školy!“** O tom, že nie je vôbec ľahké prekonať tréningu, predstúpiť pred spolužiakov a spevom si získať ich priazeň, sa presvedčilo niekoľko odvážlivcov. Úlohu moderátora „Pyca“ si vyskúšal Patrik Gunár, o kvalitné ozvučenie sa postarali Patrik Adam a Miloš Cina, výzdobu scény pripravili žiaci 7. ročníka. Obecenstvo bolo výborné, po-

tleskom povzbudzovalo súťažiacich a odovzdanými hlasmi podporilo svojich favoritov. Víťazkami a držiteľkami titulu

„Superstar základnej školy“ sa v tomto školskom roku stali žiačky 8. ročníka **Soňa Kolesárová** a **Andrea Gallová**. Pekné druhé miesto získali štvrtáci Denis Fajdek a Matúš Hatvaník. Na treťom mieste sa umiestnili opäť žiačky 8. ročníka Radka Mikolajová a Janka Máleková. Ani ostatní súťažiaci však svojimi výkonmi vôbec nezaostávali, a tak dúfame, že sa postavia na stupne víťazov v budúcom školskom roku.

MAJSTER PIATICH ČIAR Z GEMERSKEJ POLOMY

Obývame nádhernú planétu – znejúcu „hviezdu“. Celú ju oživuje už niekoľko tisícročí hudba. Hudba vchádza do našich sŕdc a naplní chvíle nášho súkromia alebo spoločnej radosti. Raz je tichá ako vánok, inokedy buráca. Túžba človeka po kráse a schopnosť utvárať ju sa najlepšie prejavujú v umení. Svet umenia – hudba, poézia, obraz, socha... zvláštny svet? Najkrajší palác! Vytvoril ho človek. K tomu, aby bolo možné tak urobiť, sú potrebné isté poznatky, vedomosti a skúsenosti. Kto chce do hudby preniknúť a objaviť jej krásu, musí o nej nemálo vedieť. V našej prekrásnej obci máme človeka – hudobníka, ktorý to dokáže – pán Rudolf Hanuštiak. Nerobí mu problémy noty, takt, rytmus či allegro moderato..., preto mi dovoľte, milí čitatelia, bližšie predstaviť človeka v podobe takmer „notového zápisu“.

Rudolf Hanuštiak, 23.5.1943, Revúčka, okres Revúca - 19 rokov učiteľ matematiky a hudobnej výchovy, 9 rokov metodik a vedúci Okresného pedagogického strediska v Rožňave, 12 rokov riaditeľ ZŠ v Gemerskej Polome, tanečník, hudobný pedagóg, zberateľ ľudových piesní, akordeonista, v tanečnej hudbe (trúbka, harmonika, varhany, gitara).

♫ Jedno desaťročie uplynulo od prezentácie zborníka ľudových piesní „Povedzte mi, milá, milenká.“ Útla zelená kniha, každý Polomčan ju pozná. Aj dnes je žiadaná a vypožičiavaná v našej knižnici. Je pýchou a prostriedkom zachovávaného kultúrneho bohatstva našich predkov. Na čo ste hrdý a čo považujete za svoj najväčší úspech? ♫ Spoločne s manželkou sme vydali už spomínaný zborník ľudových piesní: „Povedzte mi, milá, milenká.“ Na projekte Gemerského osvetového strediska „Čo starí pamätajú (Mg kazeta) Ej, lúčka, lúčka – som sa podieľal ako akordeonista (doprovod sólistov). Za svoj najväčší úspech považujem účasť na medzinárodnej prehliadke víťazov celoslovenského kola súťaže Melódie priateľstva ale aj víťazstvo v televíznej súťaži Talent 1977 v Košiciach a víťazstvo v celoslovenskej súťaži Rozlety (Bratislava), vystupoval som v televíznej relácii Lastovička a v slovenskom rozhlasu. Počet vystúpení v rámci súťaží a iných aktivít možno počítať i pri najväčšej skromnosti v stovkách.

♫ Schopnosť niečo pochopiť či urobiť sa nezjaví odrazu, z ničoho nič. Treba ju nadobudnúť, vypestovať v sebe. Hudbu pochopiť v celej jej bohatosti a rozmanitosti je umením a taká je i Vaša práca - práca pedagóga, hudobníka, tanečníka ... krásna a zodpovedná...

♫ Bola to práca nielen s tými najtalentovanejšími deťmi ale aj so stovkami ďalších detí, ktoré rady spievali a mali aj potrebné vrodené rytmické, tanečné, hlasové, sluchové i dramatické (prednesové) dispozície pre interpretácie tohoto druhu umenia a okrem lásky k spevu potrebovali aj značné vôľové vlastnosti, museli byť vytrvalé, trpezlivé a nielen navonok, ale aj vnútorne disciplinované a cieľavedomé. Museli vedieť prekonať trému a obavy a ak mali aj schopnosť zareagovať v akejkoľvek situácii bystro a pozitívne vhodne, nie zmätočne, potom boli priam ideálne interpretky ľudových či iných piesní a mohli byť

úspešnými sólistkami. Talent mojich žiačok, pretože to boli dievčatá, som objavoval predovšetkým na hodinách hudobnej výchovy, ale aj na rôznych speváckych súťažiach a vystúpeniach. V minulosti, v čase keď som učil, usporadúvali sa rôzne druhy speváckych súťaží na školách. Školy ich organizovali v spolupráci s inými štátnymi, kultúrnymi a spoločenskými organizáciami. Bola to veľmi dobrá cesta k objavovaniu talentov, pretože každé nadanie musí byť podchytené čo najskôr, aby sa mohlo v dieťati rozvíjať. Hoci som pracoval s deťmi základnej školy, moja pozornosť bola sústredená už na deti MŠ, ktoré som videl vystupovať na rozličných kultúrnych podujatiach. Vedel som, že ich prirodzenosť, spontánnosť, čistota a zmysel pre rytmus sú veľmi dobrým základom pre ich budúci rast.

♫ V hudbe nejstávajú stupne, ktorými by sa merala veľkosť. Beethoven hneď vstúpil medzi najväčších hudobníkov všetkých čias, dokonca jeho génus priťahoval aj výtvarných umelcov. Môžeme povedať, že jeho cesta k úspechu bola závrtná a rýchla. ♫ Cesta k úspechu je cesta dlhá a náročná, vyžaduje veľa odriekania a sebazaprenia, niekedy prináša pre dieťa sklamanie, ale vždy pri tom musí byť učiteľ, ktorý priam majstrovsky, citlivo poukáže na to, čo bolo slabšie a vyzdvihnúť to, čo bolo krásne, vynikajúce a i od toho najmenšieho úspechu hľadá v dieťati silu na ďalšiu prácu, lebo bez vôle chcieť ísť ďalej, bez ochoty a snahy zlepšiť sa, niet úspešného pokračovania.

♫ Ľudský hlas je bezo sporu najvynikajúcejší hudobný nástroj a jediný schopný tlmočiť myšlienky. Takmer všetci môžeme spievať, aj keď nemáme dokonalý hlas, pri speve totiž nie je najdôležitejšia sila a farba hlasu, ale skôr čisté nasadzovanie tónov – intonácia. ♫ Každé dieťa je individualita – osobnosť neopakovateľná. Ani jedna žiačka nebola totožná s inou, i preto môžem povedať, že to bola práca zaujímavá, motivujúca k rôznosti prístupov, často úspešná, ale pre pedagóga veľmi náročná. A na čo náročná? - vybrať správny talent, - vybrať vhodnú pieseň (obsahovo, melodicky, s ohľadom na zafarbenie hlasu interpreta, s ohľadom na jeho temperament), - určiť tú najsprávnejšiu toninu podľa hlasového rozsahu dieťaťa, v ktorej sa uplatnia jeho hlasové dispozície, ba ešte sa objavujú pritom aj jeho ďalšie možnosti prednesu.

♫ Profesionálna a cit, vedomosti a sústredenie, fantázia a bohatstvo duše – učiteľ so vzácnym porozumením pre šírenie hudobného umenia. ♫ A čo pedagóg? Vôbec to nie je jednoduché. Nemôže byť ani príliš tvrdý, ani príliš mäkký. Nemôže byť ani bičom, ani chlebom. Musí zohľadňovať povahu a hlavne mieru citlivosti speváčky/ka. Musí sa mu možno viac ako dieťa samo vedieť prispôbiť, nemôže mu viackrát povedať: „Tak toto bolo zlé, falošné.“ Musí radšej voliť iné formy nápravy, radšej povedať: „Tak skúsme to teraz takto alebo takto.“ Bez dobrého vzťahu k ľuďom, k hudbe, spevu, bez bezhraničnej profesionality v rôznych podobách, to nie je možné. Nikdy by to nebolo to pravé. Nemôže zapáliť, ten, kto sám nehorí – tak tomu hovoria mnohí ľudia.

Musica humana – nazval stredovek vnútornú harmóniu ľudského tela a duše – hudba ako vskutku časť ľudského sveta spája sa každým svojím tvorivým prvkom s ľudským životom.

pripíjala D. Červenáková

HĽA ČLOVEK !

Infekčná žltáčka typu A: je akútny infekčný zápal pečene spôsobený vírusom, ktorý sa do tela dostane najčastejšie v potrave alebo nápojoch. V najvyššom riziku sú deti predškolského veku. Zvýšený výskyt je každoročne v jesenných a zimných mesiacoch, a to sporadicky, ale aj menšie alebo väčšie epidémie.

Infekčná žltáčka typu A (vírusová hepatitída typu A) býva spojená najmä s nižšou úrovňou hygienického štandardu. So zlepšujúcou sa životnou úrovňou je stále viac ľudí, ktorí túto chorobu prekonali (alebo nie sú očkovaní), teda nie sú chránení pred týmto ochorením. V prípade kontaktu s ochorením vírusovou žltáčkou A môžu ochorieť a infekciu šíriť ďalej.

Nie vždy sa dá prenosu tejto choroby zabrániť iba dodržiavaním zásad osobnej hygieny, napr. umývaním rúk pred jedlom. Infekcia sa môže prenášať aj kontaminovanou vodou, nápojmi a potravinami. Vírus prežije niekoľkoročné zmrazenie, ale aj var po dobu kratšiu ako 5 minút.

V súčasnej dobe je infekčná žltáčka závažným problémom aj u narkomanov (bez ohľadu na typ žltáčky a spôsobom narkománie). Výskyt tohto ochorenia u narkomanov zaznamenáva všeobecný nárast. Ani narkomani však nežijú izolovane a môžu šíriť nákazu v rodine alebo inom kolektíve. Najväčší výskyt ochorení je každoročne u detí vo vekových skupinách 5-9 rokov a 10-14 rokov. Od detí následne môžu ochorieť rodinní príslušníci.

Formy šírenia

Inkubačný čas infekcie je 15-50 dní. Ale už 10-14 dní pred objavením sa prvých príznakov môže infikovaný človek vylučovať vírus stolicou a infikovať ďalšie osoby.

Prenos priamym kontaktom:

od osoby k osobe spravidla pri kontakte v detských alebo rodinných kolektívoch. Infikovaný človek môže napr. neumytými rukami kontaminovať potravu, predmety s ktorými prichádza do styku. Z dôvodu nižšej úrovne správnych hygienických návykov, ako i vysokej odolnosti

a infekčnosti vírusu sa väčšinou nakazia práve deti. K nákaze dochádza v rodine, kolektívnych zariadeniach, kde v minulom roku dochádzalo k šíreniu najmä kontaktom. Značnou mierou k tomu prispeli aj deti rómskeho pôvodu, u ktorých sú často zanedbané alebo vôbec nevybudované hygienické návyky.

Šírenie nepriamym spôsobom:

a) kontaminovanou vodou

Odpadové vody obsahujúce vírus môžu kontaminovať zdroje pitnej alebo úžitkovej vody. Stáva sa to napr. v miestnych epidémiách, keď je kontaminovaná studňa v obci. Pri prírodných katastrofách (povodne), vyplavovanie žump a kanalizácie. Aj po opadnutí záplavových vôd môže zostať dlhší čas kontaminovaná voda alebo kontaminované poľnohospodárske plodiny v záhradách.

b) šírenie kontaminovanými potravinami

V r. 1979 spôsobili najväčšiu epidémiu mrazené jahody a výrobky z nich pripravené a v r. 1993 kontaminované mäsové výrobky.

Z chorôb proti ktorým je možné chrániť očkovaním je žltáčka A najčastejšou infekčnou chorobou cestovateľov.

Prejavy nákazy

Zápal pečene, zažívacie problémy, zožltnutie pokožky a očného belma, svetlá stolica, tmavý moč.

U vysokého percenta detí prebieha ochorenie bez zjavných klinických príznakov, s vekom však závažnosť príznakov narastá.

Vírus sa množí v pečenných bunkách, odkiaľ je potom spolu so žľazou vylučovaný do stolice. Choroba sa obvykle ohlásí zažívacími problémami, nechutenstvom, nevoľnosťou, tlakom v pravom podbrušku, teplotami, celkový stav môže zo začiatku pripomínať chrípku. Po niekoľkých dňoch sa dostaví zožltnutie kože a očného belma – odtiaľ pochádza názov ochorenia. Stolica je svetlá, fľovitá, moč naopak tmavý. Pacient musí byť 1-2 týždňami izolovaný na infekčnom oddelení v nemocnici.

MUDr. M. Rodová

RODINA

základná
bunka
spoločnosti

Rodina je najdôležitejšia sociálna skupina. Je jednou zo základných sociálnych inštitúcií, ktorá v priebehu rokov urobila niektoré významne zmeny a spoločnosť jej v rôznych dobách prikladala rôznu váhu. Rodina je najdôležitejším faktorom, ktorý ovplyvňuje celkové zrenie dieťaťa. Rodina sa stáva rodinou až narodením dieťaťa dvom ľuďom, ktorí boli alebo sú citovo zviazaní. Rodina je zložitý, vzájomne prepletený a vzájomne sa ovplyvňujúci systém. Každý člen rodiny zaujíma svoju individuálnu pozíciu, plní svoje úlohy v súčinnosti s ostatnými členmi rodiny.

Znaky rodiny: ✓ rodina je najmenšia sociálna jednotka ✓ má všetky znaky sociálnej skupiny, ✓ spoločensky a právne uznaná forma spoluzitia, kde členov rodiny spája vzťah partnerstva a rodičovstva. Každá rodina prechádza vývojovými štádiami. Všetky predstavujú kritickú situáciu, ktorá si vyžaduje, aby sa členovia rodiny prispôbili zmenám. Podľa toho, ako sa mení situácia v rodine, utvárajú sa nové pravidlá a zanikajú doteraz fungujúce.

Podoby rodiny v súčasnosti:

✓ **úplná rodina** – je to skupina najmenej dvoch osôb, ktorá tvorí manželský pár, prípadne ich slobodné deti ✓ **neúplná rodina** – je to slobodná, ovdovená alebo rozvedená osoba a jej slobodné deti do 25r. ✓ **doplnená –polygamná rodina** – zmiešaná po rozvoze alebo ovdovení ✓ **rozšírený typ rodiny** – skladá sa z dvoch alebo viacerých jaderných rodín.

So spoločenského hľadiska rozoznávame funkcie rodiny:

1. **reprodukčná funkcia** – zabezpečuje biologickú reprodukciu spoločnosti.
2. **socializačná funkcia** – rodina ako počiatočné socializačné prostredie pre deti.
3. **ekonomická funkcia** – rodina ako spotrebná jednotka, materiálne zabezpečenie.
4. **emocionálna funkcia** – citové vzťahy sú založené na intimitě, ktorá z rodiny vytvára prirodzené zázemie pre človeka, poskytuje mu citovú oporu, porozumenie, pocit blízkosti ľudí, na ktorých mu záleží. Funkčná rodina vytvára základné prostredie, kde sa deti

učia „zdravým“ medziľudským vzťahom. Významnú úlohu hrá vzťah rodičov k dieťaťu, prítomnosť súrodencov a ich počet. Otázka motivácie rodičovstva má dnes mimoriadny význam pre jeho kvalitu. V minulosti sa nielen biologické, ale aj sociálne rodičovstvo vyvíjalo v podstate živelne. Ľudia sa naň zámerne a systematicky nepripravovali, ale učili sa ho podľa vzoru svojich rodičov. V dnešnej dobe veľa mladých ľudí nie je pripravených na kvalitný partnerský vzťah a už vôbec nie na materstvo a otcovstvo. V celkom nevhodných podmienkach si len z nevyhnutnosti alebo z pocitu zodpovednosti, prípadne pod morálnym nátlakom zakladajú rodiny, ktoré nemajú perspektívu. Časom v nich narastá nespokojnosť, neúprimnosť, nedôvera a veľká snaha dohnať to čo „rýchlím manželstvom“ zameškali.

Dieťa pre nás znamená samostatné ľudské individuum so všetkými právami i povinnosťami človeka. V hĺbke tele matky sa vytvára jedinečnosť každého človeka, za ktorou sa skrýva „veľký“ príbeh nášho života. „Poklad“, ktorý môžu rodičia konečne držať v náručí, musia ešte poznávať, ale on ich už pozná veľmi dobre. Už dávno predtým ich „počúval“, počas dlhých mesiacov tajomného dorozumievania sa a dozrievania. A preto pred každým novým synom a dcérou ľudstvo prežíva dojatie: či už si to uvedomujeme, alebo nie, stojí pred vrcholom celej prírody, pred najväčším zázrakom vo vesmíre! Narodí sa človek. Bytosť vybavená niekoľkými inštinkami a pudmi, je zrazu obklopená svetom ľudí a svetom vecí. Podnikol inváziu do sveta, ktorý sa mu ponúka ako veľké dobrodružstvo. Chce sa včleniť do určitého štýlu života a tak sa začína formovať detská osobnosť.

Domov dáva dieťaťu istotu a pocit spolupatričnosti. Domov učí dieťa učiť sa. Domov dáva dieťaťu aj východisko života – je miestom, odkiaľ vyraža za prvými pokusmi poznať svet. Je miestom kam sa môže vrátiť aj pri neúspechu a dostane ochranu alebo podnet k väčšej odvahe. Dieťa

je tvor veľmi citlivý, prejavuje sa u neho neobyčajná schopnosť hlboko prežívať a pamätať si udalosti zo života a neskôr podľa nich aj konať. Niektorí rodičia svoje deti vychovávajú, vedú ich, napravujú, ukazujú správny smer, iní sa o nich iba starajú, aby mali čo jesť a boli oblečení. Zvládnutie rodičovských rolí si vyžaduje uvedomiť si, do akej miery chápeme tieto roly rovnako alebo rozdielne, v čom sa zhodneme, kde sa rozchádzame málo a v čom úplne. Spôsob nezvládnutia role otca a matky sa niekedy objaví, keď sa narodí dieťa. Jeden z rodičov zistí, že sa ocitol na „druhom mieste“, že sa mu nevenuje taká pozornosť ako predtým. O lásku partnera sa musí deliť s dieťaťom. Preferovanie dieťaťa na úkor partnera je nezdravé a vytvára konfliktové situácie medzi partnermi a môže viesť až rozpadu manželstva. **Atmosféru rodiny vytvárajú všetci - otec, mama i deti.** Každý do nej vnáša niečo jedinečné a neopakovateľné:

✓ Otec svoj rozvážny a skôr racionálny pohľad na životné situácie, istú dávku dobrého humoru, trochu tvorivosti a dosť veľa tolerance. Všetko, čo otec svoje dieťa naučí, chápe ako svoj úspech. Každá dobrá školská známka, každý športový alebo iný úspech citovo spokojuje správneho otca možno ešte viac ako samo dieťa.

✓ Mama starostlivosť a emocionálny náboj, zmysel pre krásu a povinnosť. Matka sa stáva pre dieťa prvým objektom styku a kontaktu s okolím, u nej pociťuje dieťa bezpečie a istotu, cez ňu si vytvára citový vzťah k ľuďom.

✓ No a deti samozrejme výplody obdivuhodnej fantázie, netajené prejavy zvedavosti, hravosť ale i zaujímavé „filozofovanie“ v ktorom je často veľa pravdivého. No a samozrejme túžbu po poznaní, ovládaní mnohých zručností, či informácií a neskrotnú potrebu pohybu – to všetko vytvára tú mnohokrásnu a premenlivú a pritom aj stabilnú rodinnú atmosféru.

Dobré manželstvo a rodina, priateľstvá a spoločnosť môžu poskytnúť v hodnotovej nestálosti spoločnosti domov, istotu a zmysel. Čím je lepšia, stabilnejšia a harmonickejšia kultúra rodičov, rodiny a okolia, s ktorými sa deti stretávajú, tým menej je potrebné deti priamo vychovávať. Deti sa riadia predovšetkým správaním svojich rodičov. Základnou determinantom kvality rodinného prostredia z hľadiska výchovy detí je spôsob života rodiny. V ňom sa odráža vzťah rodičov k najrozmanitejším životným skutočnostiam, predovšetkým vzťah k práci, k majetku, k ľuďom, k svojmu voľnému času. Každý dospelý si myslí, že vychovávať vie, veď predsa aj on pochádza z „nejakej“ rodiny a bol „nejako“ vychovávaný. Sú takí, ktorí sa nad výchovu svojich detí zamýšľajú, no sú mnohí rodičia, ktorí vychovávajú bez systému, bez cieľa a bez záujmu. Výchova založená na zákazoch a príkazoch je dosť častým javom v našich rodinách. Takáto rodina potláča prirodzenosť dieťaťa, zbavuje ho odvahy a samostatnosti. Formovanie osobnosti býva priamym odrazom kvality rodiny. Skryté alebo zjavné poruchy rodinnej atmosféry môžu nesprávne zamieriť vývoj osobnosti. Rodina, ktorej vzťahová atmosféra je nedostatočná, miesto toho aby si dieťa pripútala, „vyženie“ ho do iných spoločenstiev, do partí často prekračujúcich spoločenské normy a zákony. Dieťa prechádza počas svojho života množstvom sociálnych prostredí, v ktorých si vytvára a osvojuje prvky spoločenského správania sa. O tom, ako je schopné začleniť sa v živote v nemalej miere rozhoduje i jeho prvé sociálne prostredie – rodinné prostredie.

„*Ludská bytosť je najväčším dívom vo vesmíre. V nej, a iba v nej tajomne vzniká vedomie, výraz, morálna skúsenosť, túžba, tragédie a samotná láska. To všetko, aj vrátane chýb a bolesti, z nej vytvára najvznešenejšiu časť všetkého tvorstva – rodinu.*“

PhDr. Jana Balogová

Pani učiteľka Božena Cirbusová, členka výboru MO MS v našej obci pripravila pri príležitosti Dňa matiek s deťmi MŠ, ktoré sú kolektívnym členom MO MS krásne vystúpenie. Deti vystúpili v nových detských krojoch, zhotovených podľa dobového odevu z Gemerskej Polomy. Kroje pre deti materskej školy miestny odbor MS mohol dať zhotoviť vďaka príspevku NADÁCIE MATICE SLOVENSKEJ BRATISLAVA, ktorý sme dostali vo výške 4 000,- Sk na projekt v roku 2008.

Lýdia Sústriková

Bolo toho málo a či dosť ?

*Podťe, deti, na slniečko, podťe deti von,
sčervenie vám biele líčko, oddýchne si dom.*

Vytúžené a očakávané leto je tu. Školský rok 2008/2009 ubehol a my bilancujeme naše aktivity a prezentáciu školy na verejnosti. V jeseni, keď je príroda v pestrofarebnom oblečení, uskutočnili sme vychádzku na tému **rastliny – les – príroda okolo nás** zameraná na utváranie pozitívneho vzťahu k prírode. Na základe pozorovania a praktických skúseností sme určovali charakteristiku ročného obdobia a zdôvodňovali sme konkrétne zmeny v prírode. Pri príležitosti mesiaca úcty k starším nezabudli sme na členov klubu dôchodcov a pozdravili sme ich programom pod názvom „**Jeseň je už tu**“. Projektom **Srdiečko moje** zoznámili sa s ľudským srdcom, jeho vlastnosťami a funkciami a starostlivosťou oň. Vedomosti sme si overili v knižnici s knižničnou tetou Dankou. Nechýbalo ani jesenné harašenie, kde deti s mamičkami zhotovovali krásne výrobky. Blížili sa Vianoce a našu pozornosť sme upriamili na zhotovenie adventného kalendára, na Mikuláša, posedenie pod jedličkou, pečenie medovníkov a vytvorenie vianočných pozdravov. Týmto aktivitám predchádzali ľudové zvyky na Ondreja, Barboru a Luciu. Nezabudnuteľné zážitky mali deti z knižnice, keď po miestnostiach šantili deti preoblečené za Luciu. V mesiaci knihy sme opäť zavítali do knižnice. V júni sme sa s tetou Marikou Ronecovou porozprávali o správaní sa na cestách, o dopravných prostriedkoch. Sviatok knihy sme oslávili pod názvom noc s Andersenom, kde deti počas celej noci zažili veľa dobrodružstiev. Očarení boli pozorovaním nočnej oblohy s ujom Jurom z Rožňavy. Vďaka vydarenému podujatiu sa deti budú ešte dlho vraciat v spomienkach na túto akciu. Svoje recitačné schopnosti si mohli uplatniť na prehliadke v prednese poézie a prózy – **Kellnerova Poloma**. Počas školského roka nás navštívili divadelníci: **Tom a Jerry a zdravá výživa**, **Sedem kozliatok**. Čary – máry nech, sa darí ozývalo sa v triede, keď nás navštívil ujo Kúzelník. Deti sa zapájali do výtvarných súťaží v rámci okresu **Vesmír očami detí**, **Dobšinského rozprávky** a **Moja rodina**. Karneval, karneval ozývali sa hlasy prichádzajúcich detí, ktoré sa na jedno dopoludnie zmenili na zvieratká, princezné a iné rozprávkové bytosti. Deti vedie k starostlivosti o prírodu, vtákov. Čo môže byť pre nás najväčšou odmenou? Štebot a spev vtáčikov, ktorý sa rozlieha po celý rok v areáli MŠ, ktoré poteší každé dieťa aj dospelého. V **Deň Zeme** naši chlapci **Lesinkovia** – ochranári prírody nedovolili odtrhnúť ani jeden kvietok. **Deň lesa** – spoločne so žiakmi 4. ročníka ZŠ sme pozorovali sadenie stromčekov. Počas sadenia nám ujo Smerek rozprával o starostlivosti o životné prostredie. Kyticu pre mamičky a babičky uvlili deti z piesní, básní a tancov pod názvom **Podťe, deti, na slniečko**. Nádherné oblečenie financované z projektu Matice Slovenskej dodalo slávnostnú atmosféru. Pri príležitosti MDD sa prvý týždeň v júni niesol pod názvom **Týždeň detských radostí**. **Šašovský deň** – šašovia tancovali, spievali, šantili. Svoju šikovnosť, rýchlosť si zmerali v **športový deň**. Divadielko **Búdka v poli** nám zahráli deti z bytovky. **Ako išlo vajce** na vandrovkú dramatizovali predškôláci. Počas besedy s príslušníkom polície dozvedeli sa o dodržiavaní pravidiel v cestnej premávke. Nechýbala ani jazda zručnosti na bicykli. Deti boli šťastné, že **rýchlovka** – ako to počujú od dospelých prišla k nám ku materskej škole, aby deťom ukázali vybavenie RZP a podali vysvetlenie o záchrane života. V jarných mesiacoch sme navštívili drevorezbára p. Kristofa, ktorý nám venoval jeho krásne maľované obrázky. Ako sa pracuje v krajčírskej dielni? Svojimi očami sme obdivovali šikovné ruky tiet pri šití odevov pre cyklistov. Spoločný výlet do Košíc na **bábkové divadlo a návštevu ZOO** sme uskutočnili spolu s rodičmi. Každý rok v mesiaci jún odznievajú slová: **Na tri rôčky škôlka milá, rada si nás pritúlila...** Sú to posledné dni, ktoré si môžu vychutnať v našej MŠ. Tešia sa na „**veľkú školu**“. Ich srdiečka sú naplnené radosťou a očakávaním niečoho nového. Nás učiteľky hreje dobrý pocit, že sme im otvorili prvú bránu do života. Prajeme všetkým budúcim prváčikom a ich rodičom, aby ich prvé krôčiky v škole boli úspešné a šťastné!

Božena Cirbusová

Kútik polomskej histórie

Úsmevné príbehy spred vyše 100 rokov

Tento príbeh mi rozprával môj starý otec z bývalej Veľkej Polomy, keď som mal asi desať rokov. Bol to príbeh mojej starej mamy, ktorá v čase rozprávania už nežila odohral sa, keď mala moja stará mama šesťnásť rokov (1903).

V tomto roku bola v lete na návšteve u tety v susednej dedine v Betliari. Starší bratrance ju tam v sobotu pozvali na bál (zábavu), že už je veľká a že teta ju pustí. Jej teta o tom najskôr nechcela ani počuť, no napokon, keď bratrance žobronili ju pustila. Avšak pod prísnou podmienkou, že najneskôr o jedenástej bude doma, že ju budú čakať. Šesťnásťročná dievčina sa na bále výborne zabavila a poriadne vytancovala, no kým sa v sprievode bratrancev dostala domov k tete, bolo už po polnoci. Brána do dvora bola už bola zamknutá, všetci traja búchali, klopali na bránu, no dnu sa nedalo dostať. Dievčine nezostávalo nič iné, len vyliezť na vysoký múr, v ktorom bola brána osadená. Vyhrnula si teda sukňu a s pomocou chlapcov

sa vyštverala na múrik a odtiaľ na šindľovú strechu susednej budovy, ktorej okraj bol oveľa nižší, ako múrik brány. Zliezla po nej na jej okraj, a keďže ulice boli vtedy neosvetlené, skočila zo strechy rovno do širokého suda, v ktorom bolo čosi jemné a mäkké. Vyliezla z neho, poprašovala sa na odev, vlasoch a tvári a vošla do domu. Vbehla do chýži (spálňa), ktorú osvetľovala len petrolejka so stiahnutým knôtom, a hneď spustila na tetu s ujom: „Môžem ja búchať na bránu, keď vy tu spíte!“ Ujo spal za stolom a teta na lávke pri stene. Obaja sa v momente prebrali, ujo pootočil knôt na petrolejke aby silnejšie svietila, pozreli na svoju neter a začali veľmi kričať. Vôbec ju nespoznali. Dievčina nechápala čo sa deje. Naraz sa pozrela do zrkadla do stene a bolo jej všetko jasné. Teta s ujom ju nespoznali, lebo bola celá čierna od sadzí v sude, do ktorého vonku tak mätko „pristála“. Zážitok bol pre všetkých troch tak silný, že do rána samozrejme zaspali nemohli.

Ako sa z našej spolužiačky stala sexi lyžiarka

Tento príbeh sa odohral v zime v roku 1959. Boli sme zo strednej školy na lyžiarskom zázname v Kežmarských žľaboch v Tatrách. Vtedy sme mali už osemnásť rokov a naše spolužiačky už boli vyspelé slečny, už s peknými ženskými krivkami. Boli sme na svahu, keď jedna z našich vyspelých spolužiačok potrebovala ísť na malú potrebu. Keďže záchody boli ďaleko, rozhodla sa pre blízky lesík. Tam si jednoducho dala dolu lyžiarske nohavice a „čupla si“ a ...v tom sa jej dokonale navoskované lyže rozbehli a ona polomŕtva od strachu zostala čupieť so spustenými „šponovkami“ v rovnakej polohe ako si „čupla“. V takejto čupiacej polohe s holým „zadkom“ a s krásnymi obnaženými stehnami si to „šinula“ dolu svahom. Ostatný lyžiari sa veľmi čudovali nezvyčajnej lyžiarky a mali z toho pochopiteľne veľkú zábavu. Hlavne mužská časť lyžiarskeho osadenstva. Lyžiarka v drepe

lyže vôbec nemohla ovládať, tak sa rútila dolu svahom hlava-nehlava. Zastavila sa až v hustom krovinatom poraste. Poriadne sa dodriapala a poudierala. Previezli sme ju do blízkej ošetrovne, kde ju ošetrili. Našťastie to nebolo nič vážne a my sme mohli s našou „zranenou“ spolužiačkou odísť. Ako tak ideme po chodbe stretneme pána s obviazanou hlavou. Pýtali sme sa ho, čo sa mu stalo. „Ale bol so lyžovať na blízkom kopci, keď som sa spúšťal dolu, okolo mňa sa prehnala čupiaca polonahá lyžiarka. Zadával som sa na ňu, mala nádherné obnažené stehná, zrazu sa mi lyže rozbehli a ani som sa nenazdal, už som bol v kríkoch. Poriadne som sa tam dodriapal. Vidíte, pre jednu vyzlečenú lyžiarku som sa skoro zabil. A čo s tým bolo?“ Spýtal sa našej spolužiačky, odpovede sa však nedomohol lebo sme prášili kade ľahšie, aby ju náhodou nespoznal.

Za mojich mladých čias z vyšnej strany Súľovskej ulice, od cesty na poľnohospodárske družstvo po dom Madáčových bol starý cintorín. My dievky z ulice sme sa večer veľmi báli ísť domov okolo cintorína, lebo elek-tri-na a tým pádom ani nie. V tom osvetle-časom na MNV pracovala a robila sa zlučovali sa pozemky a zakladalo sa JRD. Robili sme dlho do noci. V jeden večer, keď som šla popod cintorín hore ulicou, naproti mi šla čier-na postava, zastala pri mne, ja tiež, stáli sme oproti sebe. Od strachu by sa mi ani krvi nedorezal. Vtom postava prehovorila: „Ty si kto?“ „A ty si kto?“ ja na to. „Ja som bola u Šimšika pri pôrode.“ Ani som nevedela, ako som došla domov.

Vtom čase, keď porodila žena, nemohla do krstu ísť von spod strechy. Až keď dieťa pokrstili a ženu „ovadzali“ pomodlil sa za ňu pán farár a dal jej požehnanie, len od vtedy mohla chodiť von a nemali nad ňou moc zlí duchovia.

Na krstenie kmotra doniesla koláče a rodina „pankúšky“ (šišky), jedlo sa, pilo a spievalo. Nemohla chýbať ani pôrodná baba a tej sa spievalo:

*Sedem dní bolesti baba sa spila,
budeme hádať, kde sa opila.
U Brozáka prvý raz, u Bobotky druhý raz,
prišla do Koprusky, opila sa zas,
po blate sa váľala na pálené volala:
pálené, pálené, buď pochválené.*

-M. H.-

*Viem, ako chutí život.
Stokrát prežívam sladko
svoju mladosť, čo dodnes
obraz jej v duši nosím.*

*Ona mi dávno dala
zbohom a plody jej dní
zohrievajú staré srdce.*

-rajs-

Z POLOMSKÉHO NÁREČIA

Bars	veľmi	Kašice	semená št'a-
Blábosiť	tárat'		veľu
Blízo	asi, pravde-	Longat'	veľké oble-
	podobne		čenie
Cifra	číslica	Maradiék	poličko
Cigaršpic	špička na ci-	Molestovat'	bedákať
	garete	Mořocha	zlá žena
Čit	ticho	Môřok	vrecúško na
Dänať	postávať		tabak
Dokališiť sa	ťažko sa zra-	Narádáš	naviac
	niť	Ostatná	menejcenná
Habaďúra	lešť	Paškál	výtka
Choherläšťä	choré dieťa	Perši	prvý
Chôjä	raždie		
Kapče	svorky		

M. I.

Dohovoríš sa a zasmieš v polomskom nárečí?

Keď sa klopkali, ta sa vopchál do fijočka v komôte, potom sa nemôhól z neho vyhártúziť, tušta ho apostaráj najšli až keď sa zmerklo, bo tam hodnú chvíľu zgrevšäl.

Keď sa hrali na schovávačku, tak sa skryl do šuflíka v „komôte“, potom nemohol z neho vyjsť, až keď ho starý otec tam našli, keď sa zmrákalo a on tam dlhší čas plakal. (komôt – komoda)

Zakvašiel sa jie rúbok do kolka na rietle tušta skoro gargy zlámala.
Zavadila sa jej zástera do rebríka, tak že skoro z neho spadla.

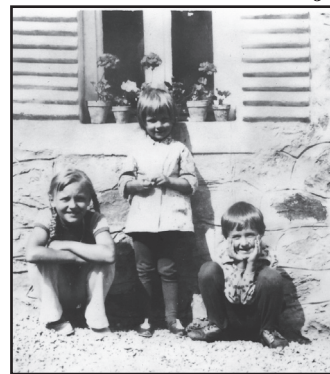
Lem by sa na tem ringišpíru vertila, a potom jie calý deň na ríhanie.
Stále by sa na tom kolotoči vozila, a potom je jej celý deň zle.

Na tem rozčajbánem rajbadle si skoro knošťky okaliešila.
Na tom pokazenom strúhadle si skoro hánky poranila.

Tot rablôv ešte aj ridikel ukradnúť, keď búl na jormargu.
Ten zlodej ešte aj kabelku ukradol, keď bol na trhu.

Taký hrubanský rakáš navozili na tot tieteš, ale na válkácú mašinu zapomneli.
Navozili ten najhrubší štrk na cestu, ale na parný valec zabudli.

- KJ -

„Bola raz jedna dedina... kde sa ocenenia sypali a medaily liali...“

D
O
L
I
N
A

Takto rozprávkovým spôsobom môžeme charakterizovať pôsobenie mužov a žien - chlapcov a dievčat, všetko talentovaných nositeľov folklóru v našej obci. Tvoriť, kombinovať tradičné folklórne prvky s príbuznými prvkami a životnými skúsenosťami nositeľov folklóru, ktoré sa vyvinuli pri najjednoduchších pracovných a obradových úkonoch nie je možné bez štúdia, zberateľskej činnosti, silnej vôle a veľkej dávky umenia.

Dnes sme do redakcie pozvali na rozhovor manželov Janku a Vladimíra, ktorí „tak trochu môžu“ za vyššie uvedené slová...

Ľudová kultúra je svojská každéj lokalite, je prispôboená v rámci podmienok svojej existencie, spoločenskej vrstve, národu - čím je pre našinca?

Polomčanov ľudová kultúra sprevádzala od nepamäti, a môj názor je, že ich sprevádza dodnes, hoci v značne zmenenej podobe. Pre našinca je prejavom úcty k predkom, k svojej obci, prejavom umeleckého čítania a v neposlednom rade aj možnosťou ako zmysluplne tráviť voľný čas.

Pieseň je pre mnohých dominantná časť ľudovej slovesnosti. Keď je výber a interpretácia na správnom mieste a vo vhodnom čase je to výhra. Aké sú skúsenosti Doliny v tejto oblasti?

Folklórna skupina už od svojho vzniku kladie veľký dôraz na interpretáciu ľudového spevu, čiže za viac ako 10 rokov jej existencie sa skúseností nabieralo mnoho. V súčasnosti, v súvislosti s prípravou hudobného nosiča interpretujeme veľké množstvo piesní, kde kladieme dôraz na pôvodnosť textov a speváckeho štýlu.

Tanec je pohybové umenie, ktoré vyjadruje duševný stav alebo náladu jednotlivca či kolektívu - vyjadruje táto veta aj tanečné

prejavy Doliny?

Na tanečný prejav vplýva veľké množstvo faktorov. Inakšie sa tancuje v kroji, či civilu, v čižmách, topánkach, či krpciach, pred divákmi alebo bez nich. Existuje aj veľké množstvo ľudových tancov, ktoré si vyžadujú rôznu mieru tanečnej interpretácie. Všetky však majú spoločnú radosť z pohybu. Tanec je však nielen prejavom radosti človeka zo života, ale aj prejavom jeho charakteru, životných postojov a vzťahu k druhým ľuďom.

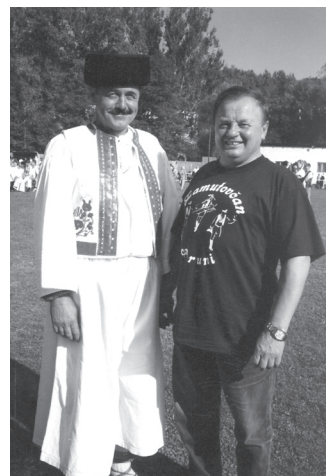
Mnohé poznatky signalizujú, že za posledné obdobie došlo aj k zmenám rozloženia zvykov na jednotlivé ročné obdobia. Prispôboba sa aj Dolina týmto podmienkam pri tvorbe svojich programov?

Funkčné zmeny v obyčajových cykloch začali príchodom priemyselnej revolúcie do miest. Na slovenskom vidieku sa tento proces výrazne oneskoril, kde v niektorých lokalitách sa zachovali viaceré archaické obyčaje ešte v 50-tych rokoch 20. storočia. V ďalšom období sa mnohé z nich udržali, často len scénicky spracované v programoch folklórnych skupín. FSK Dolina už odprezentovala na javisku desiatky polomských zvykov a obyčají. Za všetky môžem spomenúť 10. výročie FSK, kde vo viac ako

2 a pol hodinovom bloku predviedla obyčaje biodromálneho životného cyklu – t. j. súvisiace so životom človeka.

Detský folklór, inými slovami slovesné, hudobné, tanečné i dramatické prejavy sú určené detskému príjemcovi, no i naša generácia rada spomína na uspávkanky, rečňovanky či vyčítanky. Aj dnes si pospevujeme detské piesne, zaspomíname na rôzne hry. Využívate v Doline i tieto a iné prvky pri práci s deťmi?

V súvislosti s deťmi je potrebné vyzdvihnúť prácu vedenia a učiteľov ZŠ a Materskej školy v Gemerskej Polome, ktorí vytvárajú dobré podmienky na rozvíjanie ľudovej kultúry aj medzi najmladšími. My priamo pracujeme so žiakmi ZŠ od 1. – 9. ročníka, ktorí pôsobia v detskom folklórnom súbore Bambuchy a FS Haďare. Tí mladší už v roku 2008 vystupovali s FSK v čísle „Tri daromnie tance“ ocenenom cenou za autentický prejav na krajskej súťaži v Michalovciach. V súčasnosti pripravujeme program, s ktorým sa deti ukážu na Vianočnom koncerte a v jeho kratšej verzii aj v družobnej obci Poloma. Starší sa výborne predviedli na poslednej konanej súťaži Šaffova ostroha 2009.

Základným prostriedkom šírenia informácií je bezprostredný styk s človekom a odovzdávanie skúseností a vedomostí. Čerpá Dolina na úrovni hovoreného slova a názornými predvážaniami konkrétnej činnosti?

Zárukou kvalitných programov je dôverné poznanie materiálu. Tak ako rezbár, ktorý nepozná drevo, s ktorým pracuje, nevytvorí úspešne svoje dielo, tak ani my bez dôverného poznania piesní, tancov, spevov a obyčají by sme nikdy nevytvorili naše programy. Na tomto mieste sa patrí poďakovať najstarším, bez ich skúseností, vedomostí a trpezlivosti by

sme teraz nepoznali piesne, tance, či obyčaje.

Folklorne festivaly a slávnosti napomáhajú folklórnym skupinám po stránke zviditeľnenia, udržiavajú všetkého čo súvisí s prejavmi ľudovej kultúry. Sto- tožňujete sa s týmto názorom?

Áno, je to tak. FSK sa preto pravidelne zúčastňuje na rôznych regionálnych, ale i nadregionálnych podujatiach tohto typu, na ktorých si vytvorila dobré meno. Pravidelne sú to festival v Rejdo-vej a Rok na Gemer v Rožňave.

Slovenské príslovie hovorí – bez práce nie sú koláče – myslím, že plne vystihuje pôsobenie Doliny.

V tomto roku sme sa zatiaľ zúčastnili dvoch súťaží. Na Šaffo-

vej ostrohe 2009 – celoslovenskej súťaži jednotlivcov a párov v ľudovom tanci – sme sa stali najúspešnejším kolektívom. Manželia Puškášovi získali titul laureát v kategórii D, Pavol Petergáč získal 2. miesto v kategórii G a manželka Vnenčáková sa už po druhýkrát na tejto súťaži stali laureátmi v kategórii A. Na súťaži výborne obstáli aj Katarína Nemčková, Dominika Kalisová a Marianna Leštachová. K dobrému menu prispela napokon aj škola polomského tanca pre všetkých zúčastnených, ktorú viedli manželka Vnenčáková. Druhá súťaž spevákov sa zatiaľ len začala, na okresnom výberovom konaní sme predviedli sedem speváckych čísel, tri skupinové, tri sólo spevy a jedno duo. Na krajskú súťaž postúpili...

K prirodzeným túžbam človeka patrí túžba nazrieť do budúcnosti. Nazrime teda spoločne do najbližšej budúcnosti Doliny.

V súčasnosti FSK pracuje na projekte s názvom „Ore Jáník ore“, ktorého cieľom je vydanie hudobného nosiča s rovnomeným názvom. Približne 30 spevákov s ľudovou hudbou Železiar a harmonikárom Ivanom Zatrochom už čoskoro širokej verejnosti, ale najmä našim priaznivcom uvedú pekné polomské piesne a hudbu.

Ďakujeme všetkým za podporu.
Vladimír Vnenčák

Kamkoľvek pôjdeme, komukolvek budeme predstavovať našu rodnú Gemerskú Polomu nebudeme musieť mlčky stáť - kamkoľvek nás naša myseľ zavedie, vždy sa budeme mať čím popýšiť, práve tak ako dnes pri našom krátkom rozprávaní o Doline.

- pripravila D. Červenáková -

IX. Ročník výstupu na Moch

FOTO: Júlia Lišuchová

DEŇ ZDRAVIA - GEMERSKÁ POLOMA, 8. 5. 2009

Toto popoludnie nám počasie prialo. Na nebi nebolo ani obláčka, a tak sme sa rozhodli cvičenie erobiku uskutočniť na ihrisku pred telocvičňou.

Maratón začal o 13-tej hodine slávnostným príhovorom pána starostu Jána Chanasu. Rytmická hudba sa ozývala navôkol a cvičiteľky Aneta, Katka a Soňa sa striedali pri precvičovaní latino-erobiku, tae-bo, body-stilingu, klasického tanečného erobiku, strečingu a jógy.

Maratónu sa zúčastnili cvičenci a cvičenky všetkých vekových kategórií z celého okresu. Každý si vyskúšal svoje schopnosti v koordinácii pohybov a hlavne svoju kondíciu a vytrvalosť. Celkovo sme odcvičili päť hodín – 50 minútové cvičebné zostavy s 10 minútovými prestávkami na občerstvenie a oddych.

Spestrením maratónu v erobiku bolo žrebovanie tomboly. Každému sa ušla nie jedna cena, pretože aj napriek ekonomickej kríze boli sponzori štedrý a prispeli do tomboly množstvom vecných cien. Záver maratónu patrilo posedeniu pri pravom polomskom dvojpletkovom berecu – pre tých, ktorí nerozumejú, tak to je kysnutý makovo-orechový koláč s hrozičkami.

Chcela by som poďakovať všetkým, ktorí pomohli pri príprave tohto podujatia, hlavne starostovi našej obce pánovi Jánovi Chanasovi, Helenke Liptáckovej, Ivanovi Broďošovi – môjmu manželovi – autorovi tých chutných polomských berecov, trom cvičiteľkám a nakoniec vďaka patrí všetkým sponzorom.

Lillian Brondošová

Obec Gemerská Poloma, milovníci turistiky a Miestny odbor Matice Slovenskej v Gemerskej Polome pri príležitosti výročia víťazstva nad fašizmom 9. mája 2009 organizovali výstup na Moch. Pani Edita Bodnárová privítala všetkých prítomných, oboznámila ich s programom a vyzdvihla tradície, v ktorých sa tento výstup koná. Účastníci vo veku od 6 do 70 rokov počas krásneho dňa súťažili pri chate v rôznych disciplínach. Mladí i starší preukázali svoju zdatnosť nielen pochodom vďaka ale aj vo výkonoch v súťažiach. Vďaka sponzorom súťažiaci boli odmenení vecnými cenami. Najmladších v súťažiach viedla členka MO MS pani Božena Cirbusová. Zišlo sa nás vyše 50 ľudí, ktorým nie je ľahostajná slovenská minulosť, súčasnosť, ani budúcnosť. Národné aj ľudové piesne umocnili spomienky na predchádzajúce ročníky a ich účastníkov. K pohode prispelo opekanie pri ohnisku a dobroty, ktoré si každý účastník priniesol. Ďakujeme všetkým sponzorom, ktorí podporili deň vďaka, spomienok tradícií a v neposlednom rade aj deň v nádhernej polomskej prírode. Srdečná vďaka patrí všetkým zúčastneným turistom, priaznivcom MO MS v G. Polome, ktorí sa zaslúžili o krásnu turistickú akciu. Veríme, že v duchu tradícií sa uskutoční aj jubilejný X. ročník.

Lýdia Sústriková

plán zberu separovaného odpadu

august * 24. 08. 2009 * pondelok- plasty
september * 7. 09. 2009 * pondelok- sklo
september * 22. 09. 2009 * utorok- plasty
október * 19. 10. 2009 * pondelok- plasty

plán zberu komunálneho odpadu

august * 06. a 20. augusta 2009
september * 03. a 17. septembra 2009
október * 01., 15. a 29. októbra 2009

POZVÁNKA

Obec Gemerská Poloma v spolupráci s FK Družstevník Gemerská Poloma usporiada dňa 12. júla 2009 (nedeľa) futbalový turnaj „O pohár starostu obce“, na ktorý touto cestou srdečne pozýva širokú športovú verejnosť.

Program futbalového turnaja:

9.30 hod. * Otvorenie turnaja
10.00-11.35 * 1. zápas FK G. Poloma – MFK Rožňava
11.45-13.30 * 2. zápas FK Slovan Helcmanovce – FK Gemer
13.30-15.00 * Obedňajšia prestávka (zápas žiakov)
15.15-16.45 * zápas o 3. miesto
17.00-18.30 * F i n á l e

Organizátori pripravujú guláš, občerstvenie a možnosť vyhrať v tombole hodnotné ceny. Na stretnutie sa teší Ján Chanas, starosta obce

v ☺
t - Dobré ma počúvajte! Som únosca vašej svokry! Ak zavoláte
i políciu alebo zložíte slúchadlo nikdy viac ju neuvídite!
p - Tú...tú...tú
o ☺
v - Ty si sa mala narodiť ako chlap – kričí manžel na ženu.
i ☺
s - Obžalovaný, prečo ste zmlátili toho pána?
k - Veď vravím, ťažký frajer! Čierne okuliare, biela palička...a
o oklepával mi auto!

Š
t
e
f
a
n
D
o
v
i
c
a

Polomské noviny

♦ vychádza štvrt'ročne pre občanov obce Gemerská Poloma

Vydavateľ: Obecný úrad, Gemerská Poloma • Reg.č. EV 598/08 - registrácia 22.1.1996 ♦ Zodpovedný redaktor: Ján Chanas ♦ Redakčná rada: Dana Červenáková, Mária Roncová, Mgr. Jana Krivušová, Emília Miškovičová ♦ Adresa: Obecný úrad, Gemerská Poloma

e-mail: obec@gemerskapoloma.sk, kniznica@gemerskapoloma.sk ♦ Tlač: Tlačiareň OTOPRINT, Rožňava ♦ Počet výtlačkov: 700